

TARTALOMJEGYZÉK

AJÁNLÁS	8
BEVEZETŐ	10
1. MIT JELENT A BELSŐ PIACI SZOLGÁLTATÁSOKRÓL SZÓLÓ IRÁNYELV?	13
AZ IRÁNYELV JELENTŐSÉGE	13
A SZOLGÁLTATÁSNYÚJTÁS SZABADSÁGA ELŐTT ÁLLÓ KORLÁTOK LEBONTÁSA.....	14
AZ IRÁNYELV ALKALMAZÁSI KÖRE.....	15
<i>Az irányelv hatálya alá tartozó szolgáltatások (a teljesség igénye nélkül)</i>	16
<i>Az irányelv hatálya alá nem tartozó szolgáltatások</i>	17
<i>Általános érdeklő nem gazdasági szolgáltatások</i>	17
<i>Pénzügyi szolgáltatások</i>	17
<i>Elektronikus hírközlési szolgáltatások és hírközlő hálózatok</i>	18
<i>A közlekedés terén nyújtott szolgáltatások</i>	18
<i>Munkaerő-kölcsönzők szolgáltatásai</i>	18
<i>Egészségügyi szolgáltatások</i>	18
<i>Audiovizuális szolgáltatások és rádiós műsorszórás</i>	19
<i>Szerencsejátékok</i>	19
<i>A közhatalom gyakorlásához kapcsolódó tevékenységek</i>	20
<i>A szociális lakhatás, gyermekgondozás, a családtámogatás és a tartósan vagy ideiglenesen rászoruló személyek támogatása terén nyújtott szociális szolgáltatások</i>	20
<i>Magánbiztonsági szolgáltatások</i>	20
<i>Hivatalos kormányaktus útján kinevezett közjegyzők és bírósági végrehajtók által nyújtott szolgáltatások</i>	21
<i>Adózás</i>	21
<i>Kapcsolat az áruk szabad mozgásával</i>	21
<i>Az irányelvben meghatározott alapvető fogalmak</i>	21
<i>Az irányelv által érintett szolgáltatók</i>	22
<i>Az irányelv hatálya alá tartozó követelmények</i>	23
<i>A szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságot, illetve annak gyakorlását nem érintő általános követelmények</i>	23
<i>Közpénzek igénybevételét szabályozó követelmények</i>	24
2. LETELEPEDÉS SZABADSÁGA	25
ENGEDÉLYEZÉSI RENDSZEREK ÉS ELJÁRÁSOK.....	25
<i>Az engedélyezési rendszerek azonosítása és értékelése</i>	26
<i>Az engedély megadásának feltételei</i>	27
<i>A követelmények és ellenőrzések megkettőzésének tilalma</i>	27

<i>Az engedélyek időtartama</i>	28
<i>Az engedélyek területi hatálya</i>	29
<i>Az engedélyek számának korlátozása</i>	30
<i>Az indokok ismertetésének kötelezettsége és a fellebbezés joga</i>	30
<i>Engedélyezési eljárások</i>	31
TILTOTT KÖVETELMÉNYEK A LETELEPEDÉSSSEL KAPCSOLATBAN	32
<i>Közvetve vagy közvetlenül az állampolgárságon alapuló követelmények tilalma</i>	32
<i>A szolgáltatók telephellyel való rendelkezésének egy tagállamra történő korlátozására vonatkozó követelmények tilalma</i>	33
<i>A szolgáltató telephely korlátozására vonatkozó követelmények tilalma</i>	34
<i>A viszonyossági feltételek tilalma</i>	35
<i>A gazdasági vizsgálatok tilalma</i>	35
<i>A versengő gazdasági szereplőknek az illetékes hatóságok határozatainak elfogadásában való részvételére vonatkozó tilalom</i>	36
<i>Az ugyanazon tagállamban letelepedett gazdasági szereplőktől pénzügyi garancianyújtására, illetve biztosítás kötésére vonatkozó kötelezettségek tilalma</i>	37
<i>Az ugyanazon tagállam nyilvántartásaiba való előzetes bejegyzésre, vagy az adott tevékenységnek az érintett tagállamban korábbi, adott időszakon keresztüli gyakorlására vonatkozó kötelezettség tilalma</i>	38
ÉRTÉKELENDŐ KÖVETELMÉNYEK	38
<i>Mennyiségi vagy területi korlátozások</i>	40
<i>A szolgáltató kötelezettsége meghatározott jogi formában való működésre</i>	40
<i>A társaságok tulajdonlására vonatkozó követelmények</i>	41
<i>Egyes szolgáltatások nyújtásához való jog bizonyos szolgáltatók számára történő fenntartása</i>	42
<i>Ugyanazon tagállam területén egynél több telephellyel való rendelkezésre vonatkozó tilalom</i>	42
<i>Az alkalmazottak minimális számára vonatkozó kötelezettségek</i>	43
<i>Rögzített legalacsonyabb vagy legmagasabb díjtételek alkalmazására vonatkozó kötelezettségek</i>	43
<i>A szolgáltató kötelezettsége, hogy szolgáltatásával együtt egyéb meghatározott szolgáltatásokat is nyújtson</i>	44
3. A SZOLGÁLTATÁSOK SZABAD MOZGÁSA	46
<i>A SZOLGÁLTATÁSNYÚJTÁS SZABADSÁGA, A HATÁRON ÁTNYÚLÓ SZOLGÁLTATÁSNYÚJTÁS</i>	46
<i>AZ ELŐÍRHATÓ KÖVETELMÉNYEK</i>	47
<i>Közrend</i>	47
<i>Közbiztonság</i>	48
<i>Közegészség</i>	48
<i>A környezet védelme</i>	49
<i>A MEGKÜLÖNBÖZTETÉS TILALMA</i>	49

ARÁNYOSSÁG	49
AZ IRÁNYELVVEL ÖSSZE NEM EGYEZTETHETŐ KÖVETELMÉNYEK	50
<i>A szolgáltató telephelye a szolgáltatásnyújtás helyén .....</i>	<i>50</i>
<i>Engedélyeztetési vagy nyilvántartásba vételi kötelezettség .....</i>	<i>50</i>
<i>Az infrastruktúra létrehozására vonatkozó tilalom.....</i>	<i>50</i>
<i>A vállalkozók szolgáltatásainak korlátozása szerződéses megállapodások által.....</i>	<i>51</i>
<i>Meghatározott azonosító dokumentummal való rendelkezésre vonatkozó kötelezettség.....</i>	<i>51</i>
<i>A felszerelések használatát érintő követelmények.....</i>	<i>51</i>
<i>A szolgáltatás igénybevevőjével kapcsolatos korlátozások .....</i>	<i>52</i>
MELYEK A KIVÉTELEK A SZOLGÁLTATÁSNYÚJTÁS SZABADSÁGÁNAK ELVE ALÓL?	52
<i>Általános gazdasági érdekű szolgáltatások .....</i>	<i>52</i>
<i>Kérdések a munkavállalók kiküldetéséről.....</i>	<i>53</i>
<i>A személyes adatok feldolgozása .....</i>	<i>53</i>
<i>Az ügyvédi szolgáltatásnyújtás szabadsága.....</i>	<i>53</i>
<i>Az adósságok bírói úton történő behajtása.....</i>	<i>54</i>
<i>A szakmai képesítések elismerése .....</i>	<i>54</i>
<i>A szociális biztonsági rendszerek összehangolása .....</i>	<i>54</i>
<i>A személyek szabad mozgásához és a tartózkodási helyükhöz kapcsolódó adminisztratív formák .....</i>	<i>55</i>
<i>Vízumkötelezettség vagy tartózkodási engedély harmadik országbeli állampolgároknak.....</i>	<i>55</i>
<i>A hulladékszállítás.....</i>	<i>55</i>
<i>Szellemi tulajdonjogok.....</i>	<i>55</i>
<i>Közjegyző közreműködését igénylő eljárások.....</i>	<i>56</i>
<i>A kötelező könyvvizsgálatról szóló kérdések .....</i>	<i>56</i>
<i>Más tagállamban bérelt járművek nyilvántartása .....</i>	<i>56</i>
4. A SZOLGÁLTATÁS IGÉNYBEVEVŐINEK JOGAI	57
A SZOLGÁLTATÁS IGÉNYBEVEVŐI SZÁMÁRA NEM ELŐÍRHATÓ KORLÁTOZÁSOK	57
A MEGKÜLÖNBÖZTETÉSMENTESSÉG ELVE	58
A TAGÁLLAMOK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSMENTESSÉGRE VONATKOZÓ KÖTELEZETTSÉGE.....	58
A SZOLGÁLTATÓK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSMENTESSÉGRE VONATKOZÓ KÖTELEZETTSÉGE.....	59
SEGÍTSÉGNYÚJTÁS A FOGYASZTÓKNAK	59
RENDELKEZÉSRE BOCSÁTANDÓ INFORMÁCIÓK	59
TÁJÉKOZTATÁST NYÚJTÓ SZERVEK	60
5. AZ ÜGYINTÉZÉS EGYSZERŰSÍTÉSE	61
EGYSZERŰSÍTETT ELJÁRÁSOK ÉS ALAKI KÖVETELMÉNYEK	61
EGYABLAKOS ÜGYINTÉZÉSI PONTOK	63
AZ EGYABLAKOS ÜGYINTÉZÉSI PONTOK LÉTREHOZÁSA.....	64

ELJÁRÁSOK ÉS ALAKISÁGOK TELJESÍTÉSE.....	66
TÁJÉKOZTATÁS ÉS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS AZ „EGYABLAKOS ÜGYINTÉZÉSI PONTOKON”	67
<i>A biztosítandó tájékoztatás .....</i>	67
<i>A biztosítandó segítségnyújtás.....</i>	68
MÁS NYELVEK HASZNÁLATÁNAK ÖSZTÖNZÉSE	68
ELEKTRONIKUS ELJÁRÁSOK	69
AZ ELEKTRONIKUS ELJÁRÁSOK ALKALMAZÁSI KÖRE.....	69
6. A SZOLGÁLTATÁSOK MINŐSÉGE.....	71
A SZOLGÁLTATÓKRA ÉS SZOLGÁLTATÁSAIKRA VONATKOZÓ INFORMÁCIÓK.....	72
<i>Információk saját kezdeményezésre.....</i>	72
<i>Információk a szolgáltatás igénybevevőjének kérésére .....</i>	73
SZAKMAI FELELŐSSÉGBIZTOSÍTÁS ÉS GARANCIÁK	73
<i>A kiemelt kockázatot jelentő szolgáltatók biztosítás- és garancianyújtási kötelezettsége.....</i>	73
<i>A biztosításra vagy garanciára vonatkozó követelmények megkettőzésének tilalma .....</i>	74
A SZABÁLYOZOTT SZAKMÁK ÁLTAL NYÚJTOTT KERESKEDELMI TÁJÉKOZTATÁS	74
TÖBB ÁGAZATOT ÁTFOGÓ TEVÉKENYSÉGEK	75
A TÖBB ÁGAZATOT ÁTFOGÓ KORLÁTOZÁSOK MEGSZÜNTETÉSE.....	76
<i>Az összeférhetlenség elkerülése .....</i>	76
A JOGSZABÁLYOK FELÜLVIZSGÁLATA ÉS AZ ÉRTÉKELŐ JELENTÉS.....	76
A SZOLGÁLTATÁSOK MINŐSÉGÉRE VONATKOZÓ POLITIKA	77
VITÁS ÜGYEK RENDEZÉSE	78
<i>A panaszok hatékonyabb kezelése .....</i>	78
<i>Pénzügyi biztosíték bírósági határozatok esetén .....</i>	78
MAGATARTÁSI KÓDEX	78
7. IGAZGATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS.....	80
A SZABÁLYOZÁS CÉLJA.....	80
ALAPELEMELK.....	80
<i>Kölcsönös segítségnyújtás .....</i>	80
<i>Technikai támogatás – belső piaci információs rendszer (Internal Market Information System – IMI) .....</i>	81
<i>Információcsere.....</i>	82
<i>A szolgáltatókra és szolgáltatásaikra vonatkozó információcsere .....</i>	82
<i>A szolgáltatók jó hírnevére vonatkozó információk cseréje.....</i>	83
<i>A kért ellenőrzések elvégzésének kötelezettsége .....</i>	84
<i>A felügyeleti feladatok felosztása a tagállamok között .....</i>	84
<i>Kölcsönös segítségnyújtás az eseti eltérésekkel kapcsolatban .....</i>	85
RIASZTÁSI MECHANIZMUS	86

ZÁRSZÓ	87
FELHASZNÁLT IRODALOM:.....	88
HASZNOS LINKEK.....	89
A SZOROZAT EDDIG MEGJELENT KÖTETEI:.....	90
JEGYZETEK	92

AJÁNLÁS

Csaknem ötvenéves alapelve az Európai Uniónak a szolgáltatások szabad, azaz akadályok nélküli áramlása, amely a szolgáltatások egyes területein jórészt meg is valósult (például közlekedés, távközlés, pénzügyi szolgáltatások). Ennek ellenére a vállalkozások a gyakorlatban a szolgáltatási ágazatok nagy részében azzal szembesülhetnek, hogy az egyes tagállamok számtalan adminisztratív és jogi akadályt gördítenek egy másik tagállam szolgáltatói és az általuk nyújtott szolgáltatások elé, ezzel is védve saját piacukat. Mindezzel együtt a szolgáltatások piaca Európa gazdaságának motorját jelenti, mely különösen az ezen akadályokkal szembesülni kénytelen kis- és közepes méretű vállalkozások tevékenységének köszönhető.

Felismerve ennek a helyzetnek a tarthatatlanságát, az Európai Bizottság 2004-ben irányelvtervezetet készített a belső piaci szolgáltatásokról, hogy érvényt szerezzen a szolgáltatások valóságban is működő belső piacának. Az elfogadott irányelv biztosítja, hogy az egységes belső piac útjában ma még fennálló akadályok minél jobban elháruljanak, hozzájárulva a gazdasági növekedés fokozásához és a foglalkoztatottság növeléséhez.

Az irányelv 2006. december 28-án lépett hatályba, melynek elfogadása Magyarország számára kiemelt gazdaságpolitikai és integrációs cél volt. A kormány kezdetektől fogva támogatta az irányelv elfogadását, mivel úgy vélte, hogy a lisszaboni stratégia sikerének megkerülhetetlen feltétele a belső piac széttagoltságának felszámolása. A tagállamoknak, így Magyarországnak is legkésőbb 2009. december 28-ig kell hatályba léptetniük mindazokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek az irányelvnek való megfeleléshez.

Az irányelv végrehajtása különösen nagy erőfeszítést igénylő feladat mind a közigazgatás, mind az érdek-képviselői szervek számára, tekintettel arra, hogy számos nagy volumenű projekt elindítása és lebonyolítása szükséges. Az irányelv végrehajtásából eredő legfontosabb feladatok közül kiemelendő a hazai jogszabályok deregulációja, az elektronikus egyablakos ügyintézés biztosítása, valamint a hatóságok közötti együttműködés rendszerének kiépítése.

Az irányelv rendelkezéseivel összhangba hozott magyar jogi szabályozás célja a szolgáltatásnyújtást szabályozó adminisztratív és szabályozói intézkedések egyszerűsítése, különösen a határon átnyúló szolgáltatások előtt álló akadályok felszámolása annak érdekében, hogy a szolgáltatások piacán kedvezőbb helyzetbe kerülhessenek a kis- és közepes méretű vállalkozások, és egyszerűbbé váljon piacra jutásuk.

Ezúton ajánlom figyelmükbe a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara kezdeményezésére és gondozásában elkészített jelen kiadványt. Bízom abban, hogy ez a kezdeményezés hozzájárul ahhoz, hogy a magyar állampolgárok és vállalkozásaik a szolgáltatások terén is élni tudjanak az európai uniós tagság nyújtotta előnyökkel.

dr. Iván Gábor szakállamtitkár,
európai igazgató,
Külügyminisztérium

BEVEZETŐ

Az Európai Unió belső piaci szabályozására vonatkozó alapelvének egyike a szolgáltatások szabad áramlása, amellyel minden uniós polgárnak joga van élni.

Az Európai Közösség már az 1957-es alapszerződésében célként jelölte meg a személyek, a tőke és az áruk mellett a szolgáltatások szabad áramlásának biztosítását, valamint az ezek útjában álló korlátok lebontását is.

A XX. század végére egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy az Európai Unió gazdaságának dinamizmusa döntően a szolgáltatási ágazat függvénye. A lisszaboni stratégia által elindított reformfolyamatban, mely az európai belső piac versenyképességének javítását, intenzív fejlődését kiemelt célul tűzte ki, a szolgáltatások kulcsszerepet játszanak. Miközben azonban a tagállamok többségében a szolgáltatások már a GDP és a foglalkoztatás 70 százalékát adják, egy 2002-ben készült európai bizottsági jelentés szerint a szolgáltatásnyújtás szabadságát több száz adminisztratív akadály, rejtetten vagy nyíltan diszkriminatív protekcionista intézkedés gátolja, amelyekkel a tagállamok korlátozzák a szolgáltatások határokon átnyúló versenyét.

Az Európai Bizottság szükségesnek látta a belső piac széttagoltságának mielőbbi felszámolását, ezért 2004. január 13-án a szolgáltatásoknak az egész unióban való szabad áramlását biztosító irányelvtervezetet terjesztett elő.

„A tagállamok közötti szolgáltatási tevékenységek fejlődésének útjában álló korlátozások megszüntetése elengedhetetlen az európai népek integrációjának erősítése, valamint a kiegyensúlyozott és fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődés előmozdítása érdekében” – áll a jogszabálytervezet preambulumban. A szolgáltatási irányelv rendelkezéseinek végrehajtásával a szolgáltatások szabad áramlása kedvező hatással lesz az európai gazdaság egészére, különösen a kis- és középvállalkozások versenyképességére, illetve a munkavállalók mozgására, és elősegíti, hogy a fogyasztók is a versenyképes áruszolgáltatások szélesebb köréhez jussanak hozzá.

A tervezet célja tehát az volt, hogy megszüntesse a szolgáltatásnyújtás szabadsága előtt álló korlátozásokat, és hogy a szolgáltatók bármelyik EU-tagországban akadálymentesen tevékenykedhessenek. Az irányelv kidolgozójának neve után „Bolkestein-direktívaként” emlegetett jogszabálytervezet mintegy két éves tárgyalás eredményeként született meg.

Magyarország kezdetektől fogva támogatta a szolgáltatási tevékenységek jogi és igazgatási akadályainak felszámolását. A 2004-ben csatlakozott tagállamokkal együtt a kevesebb kivételt engedő jogszabály megalkotása mellett állt ki, azzal a meggyőződéssel, hogy ez erősítheti meg jobban a hazai szolgáltatószektort.

A végül kompromisszumokkal elfogadott irányelvet 2006. december 27-én hirdették ki az Európai Unió hivatalos lapjában, és az december 28-án hatályba lépett. A tagállamokat ez arra kötelezi, hogy három éven belül, vagyis 2009. december 28-ig hatályba kell léptetniük mindazokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek az irányelv végrehajtásához szükségesek. Ehhez azonban mindenekelőtt át kell világítaniuk mindazokat a jogszabályokat és rendeleteket, amelyek esetleges korlátozásokat tartalmaznak. Az átvilágított követelményekről tájékoztatniuk kell az Európai Bizottságot, amely iránymutatásokat fogalmaz meg az irányelvvvel összhangban fenntartható, illetve módosítandó korlátozásokról, illetőleg a tagállamokban alkalmazott intézkedéseket a többi tagállam rendelkezésére bocsátja. A vállalkozások számára így létrejön a tagállami követelmények átlátható leltára.

Az utóbbi évek uniós jogalkotásán belül talán a legfontosabb gazdasági hatással járó irányelv magyarországi végrehajtása jelentős előrelépés mind a közigazgatási eljárások egyszerűsítésében, mind a szolgáltatási szektorban működő kisebb vállalkozások életében. Az irányelv szövege összesen 42 olyan intézkedést tartalmaz, amely eltávolítja a korlátokat, és 65 olyat, amely javít a jelenlegi bürokratikus eljárásokon. Létre kell hozni az egyablakos rendszert és az elektronikus eljárás lehetőségét is. Az egyablakos rendszer működése mintegy 300 országos hatóság és 2090 önkormányzati jegyző elektronikus hálózatba való kapcsolását igényli. Az irányelv elfogadását követően a Külügyminisztérium koordinálásával hatalmas munka kezdődött elsőként a jogszabályok

összes tárcát érintő átvilágítására, ugyanis az irányelv által érintett jogszabályok – törvények, kormányrendeletek és miniszteri rendeletek – száma mintegy kétszázra tehető. Folyamatban van az önkormányzati rendeletek felülvizsgálata is. Előzetesen ez mintegy 33 ezer önkormányzati rendelet érintettségét jelentheti. Időközben a szolgáltatási irányelv végrehajtásában érintett intézmények feltérképezése is megtörtént. Az irányelv alapvető rendelkezéseinek átültetésére, illetve a szükséges törvényi változtatások átvezetésére még az idén kerettörvény készül, amelynek elkészítési határidejét a belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK irányelv végrehajtásából eredő feladatokról szóló 2055/2008. (V. 9.) kormányhatározat határozza meg. A kormányrendelet tartalmazza továbbá az irányelv végrehajtásából eredő egyéb feladatokat, azok teljesítésének határidejét és felelőseit is.

A kerettörvény-tervezet – amely az irányelvből általánosan átvehető rendelkezésekből, valamint a szükséges törvénymódosításokat részletesen tartalmazó részből áll majd – várhatóan 2009 tavaszán kerül az Országgyűlés elé.

1. MIT JELENT A BELSŐ PIACI SZOLGÁLTATÁSOKRÓL SZÓLÓ IRÁNYELV?

Az Európai Parlament, illetve az Európa Tanács 2006. december 12-én fogadta el a belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK irányelvet¹, amely 2006. december 28-án lépett hatályba. Rendelkezéseit a tagállamoknak három év alatt, 2009. december 28-ig kell átültetniük hazai jogrendszerükbe.

Az irányelv jelentősége

A szolgáltatási irányelv az európai közösségeket létrehozó szerződésben (EK-szerződés) lefektetett négy alapszabadság egyikének, a szolgáltatásnyújtás szabad áramlásának gyakorlati megvalósítását célozza. Az irányelv jelentőségét alátámasztja, hogy az Európai Unióban a szolgáltatások kiemelt jelentőségű gazdasági ágazatnak minősülnek, a megújult lisszaboni stratégia ezért különösen fontos szerepet szán a szolgáltatásoknak az Európai Unió kívánatos mértékű gazdasági növekedésében és ezzel összefüggésben a munkahelyteremtésben is.

A szolgáltatási irányelv nagy előrelépést jelent az unió életében, mert megteremti a jogi kereteket a szolgáltatások belső piacának tényleges kialakulásához, működéséhez.

Az Európai Unió belső piacán jelenleg számos akadály gátolja a szolgáltatókat, különösen a kis- és középvállalkozásokat abban, hogy működésüket országuk határain túlra is kiterjeszthessék, és a belső piac nyújtotta előnyöket teljes mértékben kihasználhassák. Ilyen akadályok merülhetnek fel akkor, amikor az egyik tagállamból jövő szolgáltatók le akarnak telepedni egy másik tagállamban, vagy amikor a szolgáltatók saját, eredeti tagállamukból kívánnak szolgáltatást nyújtani egy másik tagállamba, ideiglenesen, határon átnyúló jelleggel. A jogi és adminisztratív akadályok gyengítik az EU szolgáltatóinak világpiaci versenyképességét és a versenyképes szolgáltatási piac tényleges kialakulását.

---

¹ Az irányelv szövege magyarul az alábbi címen érhető el:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:376:0036:0068:HU:PDF>

Az Európai Unió célja az irányelv elfogadásával az volt, hogy a vállalkozások és a fogyasztók egyaránt maradéktalanul kihasználhassák az EU integrált piaca által nyújtott lehetőségeket, hogy az európai gazdaság legnagyobb ágazatában mind a szolgáltatók, mind a fogyasztók könnyebben részesülhessenek az európai közösségeket létrehozó szerződés 43. és 49. cikkében biztosított alapvető szabadságok, a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadsága adta előnyökből. Az irányelv ugyanis az ügyintézés egyszerűsítését, a szolgáltatási tevékenységek előtt álló akadályok csökkentését, a tagállamok közötti kölcsönös bizalom fokozását, valamint a szolgáltatók és a fogyasztók belső piacba vetett bizalmának a növelését kívánja rendelkezéseivel elérni.

A szolgáltatásnyújtás szabadsága előtt álló korlátok lebontása

Az irányelv különféle szolgáltatási tevékenységekre vonatkozik. A szöveg összesen 42 olyan intézkedést tartalmaz, amely eltávolítja a szolgáltatások szabad áramlását akadályozó korlátokat, és 65 olyat, amely egyszerűsíti a jelenlegi bürokratikus eljárásokat.

Az irányelv az akadályok felszámolását csak a versenyre nyitott területeken írja elő. Nem foglalkozik az általános gazdasági érdekű szolgáltatások (például hálózatos iparágak) liberalizációjával, a szolgáltatást nyújtó közjogi jogalanyok privatizációjával, a szolgáltatási monopóliumok eltörlésével, sem az olyan, a tagállamok által nyújtott támogatásokkal, amelyek közösségi versenyszabályok hatálya alá tartoznak.

Az irányelv rendelkezései részben az Európai Bíróságnak (továbbiakban: EB) – a letelepedés szabadsága és a szolgáltatások szabad mozgása terén alkotott – ítélkezési gyakorlatán alapulnak, és kiegészítik, de nem helyettesítik a meglévő közösségi eszközöket. Azokban a kérdésekben, amelyeket a szolgáltatási irányelv nem érint, továbbra is a megalkotott közösségi szabályok érvényesek.

Az irányelv végrehajtása során a tagállamoknak konkrét jogalkotási, valamint szervezeti és gyakorlati intézkedéseket kell megvalósítaniuk. Mindenekelőtt szükséges a hatályos nemzeti jogszabályok felülvizsgálata, esetenként módosítása, új, egyedi jogszabályok meghozatala, így például az irányelv átültetését szolgáló, az abban megfogalmazott horizontális elveket lefektető, egy átfogó úgynevezett „szolgáltatási kerettörvény” elfogadása. A

nemzeti jogszabályok felülvizsgálata és a tagállamok kölcsönös értékelési folyamata – mint hosszabb távra szóló innovatív eszköz – megfelelő alkalmazás esetén az irányelv végrehajtásának határideje után is elősegítik majd az unióban a szolgáltatások belső piacának fejlődését. A gyakorlati teendők közül emellett a legfontosabb az egyablakos ügyintézési pontok létrehozása, az elektronikus eljárások bevezetése és az igazgatási együttműködés.

Az irányelv – nem mellékesen – erősíteni fogja a szolgáltatások igénybe vevőinek a jogait is. Sőt, konkrét rendelkezéseket tartalmaz az Európában nyújtott szolgáltatások minőségére vonatkozó politika kidolgozásáról. Ezenkívül a szolgáltatást igénybe vevők számára szélesebb körű választási lehetőséget, valamint jobb és olcsóbb szolgáltatásokat biztosít majd egy olyan szabad piac, ahol megszűnnek a határon átnyúló szolgáltatások korlátozásai, ugyanakkor növekszik az átláthatóság, és bővül a fogyasztók számára nyújtott tájékoztatás.

Az Európai Tanács 2007. márciusi csúcstalálkozóján kimondta: „a szolgáltatásokról szóló, közelmúltban elfogadott irányelv kulcsfontosságú eszköz az európai szolgáltatási ágazat teljes potenciáljának felszabadításában. Az irányelv rendelkezéseinek teljes, koherens, időben történő és következetes átültetését kiemelten kell kezelni.”

Az irányelv végrehajtása – melynek határideje 2009. december 28. – komoly kihívás a tagállamok számára. A téma fontosságára való tekintettel az Európai Bizottság szoros együttműködést és partnerségi viszonyt ajánlott fel számukra, összhangban a közösségi jog jobb alkalmazására irányuló általános politikával.

Az irányelv alkalmazási köre

Alapvető szabály, hogy a szolgáltatási irányelv minden olyan szolgáltatásra vonatkozik, amely nincs egyértelműen kizárva az irányelv hatálya alól.

A „szolgáltatás” fogalma minden olyan önálló gazdasági tevékenységet (EK-szerződés 50. cikk) magában foglal, amelyet rendszerint díjazás ellenében nyújtanak, és a szolgáltató (lehet természetes vagy jogi személy) nem rendelkezik munkaszerződéssel. Az, hogy a szolgáltatást az állam, egy állami szerv vagy egy nonprofit szervezet nyújtja, nem jelenti azt, hogy a

tevékenység nem minősül az EK-szerződés vagy a szolgáltatási irányelv szerinti szolgáltatásnak. Vagyis az EB joggyakorlata értelmében „a díjazás lényeges jellemzője, hogy a szóban forgó szolgáltatás ellenszolgáltatásának minősül”. Az, hogy ki fizeti a díjat – a szolgáltatás igénybe vevője vagy egy harmadik fél – ebből a szempontból nem számít.

Az EB határozata szerint például a nemzeti oktatási rendszer keretében biztosított oktatási szolgáltatások díja – a tandíj vagy a beiratkozási díj –, amelyet a diákok vagy a szüleik fizetnek, nem tekinthető díjazásnak, ha a rendszert alapvetően állami pénzekből finanszírozzák.

A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a szolgáltatási irányelv szabályai a vállalkozásoknak vagy a fogyasztóknak nyújtott tevékenységek széles körére vonatkozzanak.

Az irányelv hatálya alá tartozó szolgáltatások (a teljesség igénye nélkül)

A legtöbb szabályozott szakma tevékenységei (például jogi és pénzügyi tanácsadók, építészek, mérnökök, könyvelők, ellenőrök), kézművesek, vállalkozásokhoz kapcsolódó szolgáltatások (irodafenntartás, vállalatvezetési tanácsadás), rendezvényszervezés, reklámtevékenységek, személyi állomány kiválasztásával kapcsolatos szolgáltatások, forgalmazói szolgáltatások (például áruk és szolgáltatások kis- és nagykereskedelme), idegenforgalmi szolgáltatások (például utazási ügynökségek szolgáltatásai), szabadidős szolgáltatások (például sportcentrumok és vidámparkok által nyújtott szolgáltatások), építőipari szolgáltatások, berendezések üzembe helyezésével és karbantartásával kapcsolatos szolgáltatások, informatikai szolgáltatások (például internetes portálok, hírügynökségek tevékenységei, kiadványok megjelentetése, számítógépes programozás), elszállással és ellátással kapcsolatos szolgáltatások (például szállodák, éttermek, vendéglátóipari szolgáltatások), az oktatás és a képzés terén nyújtott szolgáltatások, bérleti (ideértve az autóbérlést) és lízingszolgáltatások, ingatlannal kapcsolatos szolgáltatások, tanúsítás és bevizsgálás, háztartást támogató szolgáltatások (például takarítás, magánszemély által, háznál történő gyermekgondozás vagy gyermekfelügyelet, vagy kertészeti munkák).

Az irányelv hatálya alá nem tartozó szolgáltatások

Az irányelv számos szolgáltatást egyértelműen kizár a hatálya alól. A tagállamoknak azonban lehetőségük van arra, hogy esetenként az általános elvek és rendelkezések némelyikét, például az „egyablakos ügyintézési pontot”, egy-egy, vagy akár mindegyik kizárt szolgáltatásra alkalmazzák. A nemzeti szabályoknak összhangban kell lenniük a közösségi jog egyéb szabályaival, különösen a letelepedés szabadságával és a szolgáltatásnyújtás szabadságával.

Az irányelv hatálya alól kizárt szolgáltatások az alábbiak:

Általános érdekű nem gazdasági szolgáltatások

A nem gazdasági szolgáltatások az EK-szerződés értelmében nem minősülnek szolgáltatásoknak, így például nem tartoznak a szolgáltatási irányelv hatálya alá a nemzeti alap- és középszintű oktatásban a nem díjazás ellenében nyújtott szolgáltatások.

Ezzel szemben az általános érdekű gazdasági szolgáltatások, például a villamosenergia- és a gázszolgáltatás, mivel pénzügyi ellenszolgáltatás fejében biztosítják, elvben a szolgáltatási irányelv hatálya alá tartoznak. Az, hogy egy szolgáltatás, amelyet egy adott tagállam általános érdekűnek tekint, gazdasági vagy nem gazdasági természetű-e, az EB joggyakorlata alapján határozható meg, de egy adott területhez kapcsolódó valamennyi szolgáltatást – például minden oktatási szolgáltatást – nem lehet általános érdekű nem gazdasági szolgáltatásnak tekinteni.

Pénzügyi szolgáltatások

A kizárás valamennyi pénzügyi szolgáltatásra vonatkozik, ideértve a banki, hitelezési, értékpapír- és befektetési alapokkal kapcsolatos, valamint a biztosítási és nyugdíjszolgáltatásokat is, valamint a fogyasztói hitelt, a jelzálogalapú hiteleket, a pénzügyi lízinget és a fizetési eszközök kibocsátását és kezelését. De a pénzügyi szolgáltatásnak nem minősülő szolgáltatásokat – így például az áruk bérbeadásán alapuló operatív lízinget – nem érinti-e kizárás, tehát az irányelv hatálya alá tartoznak.

Elektronikus hírközlési szolgáltatások és hírközlő hálózatok

A kizárás az elektronikus hírközlési szolgáltatásokra és hírközlő hálózatokra, valamint a kapcsolódó létesítményekre és szolgáltatásokra vonatkozik, beleértve a beszédalapú telefóniát és az elektronikus üzenettovábbítási szolgáltatásokat.

A közlekedés terén nyújtott szolgáltatások

A kizárás a légi, a tengeri és a belvízi közlekedésre, ideértve a kikötői szolgáltatásokat, valamint a közúti és a vasúti közlekedésre, ezen belül különösen a városi közlekedésre, a taxikra és a betegszállító járművekre vonatkozik. A nem kifejezetten közlekedési szolgáltatásokra – mint például az autósiskolák, a költöztető szolgáltatások, az autóbérlési, temetkezési vagy légi fényképészeti szolgáltatások – az irányelv rendelkezései az irányadók, akárcsak a kikötőkben vagy repülőtereken működő üzletekre vagy éttermekre.

Munkaerő-kölcsönzők szolgáltatásai

A kizárás csak a munkaerő-kölcsönzők által biztosított munkaerő-kölcsönzési szolgáltatásokra vonatkozik, nem érinti például a kihelyezési vagy a személyi állomány kiválasztásával kapcsolatos szolgáltatásokat, akkor sem, ha ugyanaz a szolgáltató nyújtja az irányelv hatálya alá tartozó szolgáltatást.

Egészségügyi szolgáltatások

A kizárás „azokra az egészségügyi szakemberek által a betegek számára nyújtott egészségügyi és gyógyszerészeti szolgáltatásokra terjed ki, amelyek a betegek egészségi állapotának értékelésére, fenntartására vagy javítására irányulnak, amennyiben a szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállamban az említett tevékenységeket a szabályozott egészségügyi foglalkozások számára tartják fenn”.

Az egészségügyi szakembernek vagy a kórháznak nyújtott könyvelési, takarítási, titkársági vagy adminisztratív szolgáltatások,

a gyógyászati berendezések biztosítása és karbantartása, az orvosi kutatóközpontok szolgáltatásai, valamint a betegek egészségügyi állapotának fenntartása, felmérése, vagy például a sport- vagy fitneszklubok tevékenysége a szolgáltatási irányelv hatálya alá tartozik. Az egészségügyi szolgáltatásokra vonatkozó kizárás csak azon tevékenységeket érinti, amelyek a szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállamban kizárólag egy szabályozott egészségügyi szakmához kapcsolódnak, de nem érinti az állatorvosok szolgáltatási tevékenységét.

Audiovizuális szolgáltatások és rádiós műsorszórás

A kizárás az olyan audiovizuális szolgáltatásokat érinti, amelyek elsődleges célja mozgóképek hanggal vagy anélkül történő bemutatása, ideértve a televíziót és a filmszínházban történő filmvetítést, függetlenül előállításuk, elosztásuk és továbbításuk módjától. A kizárás a rádiós műsorszórásra is vonatkozik, a kapcsolódó egyéb szolgáltatásokra, így a reklámokra vagy étel és ital moziban történő árusítására viszont nem, ezek az irányelv hatálya alá tartoznak.

Szerencsejátékok

A kizárás minden olyan szolgáltatásra vonatkozik, amelyek pénzürtékkel rendelkező tétikkel járnak, beleértve a numerikus játékokat, például a lottót, a kaparós sorsjegyeket, a kaszinókban vagy engedéllyel működő helyiségekben kínált szerencsejátékokat, fogadásokat, valamint a jótékonyági vagy nonprofit szervezetek javára működtetett bingójátékot és egyéb szerencsejátékokat. Ezzel szemben az ügyességi játékok, a nyereményt nem adó játékgépek, vagy az olyan játékgépek, amelyek kizárólag ingyenes vagy promóciós játékok formájában adnak nyereményt, a szolgáltatási irányelv hatálya alá tartoznak. A kaszinókban nyújtott egyéb szolgáltatásokra – például ételek és italok árusítása – szintén nem vonatkozik a kizárás.

A közhatalom gyakorlásához kapcsolódó tevékenységek

A közhatalom gyakorlásához kapcsolódó tevékenységekre nem alkalmazhatók a letelepedés szabadságára és a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó rendelkezések. E kizárás – az EB joggyakorlatával összhangban – csak meghatározott tevékenységekre vonatkozik, és nem foglal magában teljes szakmákat. A tagállamok egyoldalúan nem határozhatják meg, hogy bizonyos tevékenységek közvetlenül vagy kifejezetten kapcsolódnak-e a közhatalom gyakorlásához, hanem az EB által meghatározott általános kritériumok és szűk alkalmazási kör alapján kell értékelniük.

A szociális lakhatás, gyermekgondozás, a családtámogatás és a tartósan vagy ideiglenesen rászoruló személyek támogatása terén nyújtott szociális szolgáltatások

A szociális szolgáltatásokra a kizárás annyiban vonatkozik, amennyiben a szolgáltatás nyújtója maga az állam, vagy az állam által ezzel a feladattal megbízott szolgáltató, illetve az állam által elismert jótékonyági szervezet. Ez utóbbi magában foglalja a jótékonyági célokat szolgáló egyházakat és egyházi szervezeteket. Ha ugyanezeket a szolgáltatásokat például állami megbízás nélkül tevékenykedő magánszolgáltatók nyújtják, például a háznál történő gyermekgondozási vagy gyermek-felügyeleti tevékenységek vagy a magángazdasági szereplők által nyújtott egyéb gyermekgondozási szolgáltatások (például nyári táborok), a szolgáltatási irányelv hatálya alá tartoznak. Hasonlóképpen a családtámogatás, vagy például az idősek és munkanélküliek számára nyújtott gondozás akkor nem tartozik a szolgáltatási irányelv hatálya alá, ha állami szolgáltatók bármelyike nyújtja. A magánjellegű háztartási támogatószolgáltatások az irányelv hatálya alá tartoznak.

Magánbiztonsági szolgáltatások

A kizárás olyan szolgáltatásokra vonatkozik, mint például az ingatlanok és helyiségek felügyelete, személyi védelem (testőrök), biztonsági őrjáratok vagy épületek felügyelete, továbbá készpénz és

értéktárgyak letétbe helyezése, biztos őrzése, szállítása és elosztása. A „biztonsági szolgáltatásnak” nem minősülő szolgáltatásokra – például a műszaki biztonsági eszközök értékesítése, szállítása, üzembe helyezése és karbantartása – a kizárás nem vonatkozik. Ennél fogva ezekre az irányelvet végrehajtó intézkedések vonatkoznak.

Hivatalos kormányaktus útján kinevezett közjegyzők és bírósági végrehajtók által nyújtott szolgáltatások

A kizárás vonatkozik a hivatalos kormányaktus útján kinevezett közjegyzők és a bírósági végrehajtók által nyújtott szolgáltatásokra, ezek nem tartoznak az irányelv hatálya alá.

Adózás

A szolgáltatási irányelv nem alkalmazandó az adózás területére. A tagállamok természetesen határozhatnak úgy, hogy a szolgáltatási irányelv bizonyos pontjait alkalmazzák az adózási kérdésekben is, például az adószámokat „egyablakos ügyintézési pontokon” vagy elektromos eszközökön keresztül adják ki.

Kapcsolat az áruk szabad mozgásával

Az irányelv nem érinti azon tevékenységeket, amelyek az EK-szerződésnek az áruk szabad mozgására vonatkozó 28–30. cikke hatálya alá tartoznak. Ennél fogva nem vonatkozik például a termékek címkézésre, az építési anyagokra vagy a rovarirtó szerek alkalmazására vonatkozó követelményekre. A szolgáltatásnyújtáshoz szükséges berendezések használatát korlátozó követelmények már befolyásolják a szolgáltatási tevékenység gyakorlását, és így a szolgáltatási irányelv hatálya alá tartoznak.

Az irányelvben meghatározott alapvető fogalmak

„Szolgáltatás”: az EK-szerződés 50. cikkében említett, rendszerint díjazás ellenében nyújtott bármely önálló gazdasági tevékenység.

„Szolgáltató”: bármely természetes személy, aki valamely tagállam állampolgára, vagy bármely, az EK-szerződés 48. cikkében említett jogi személy, amely valamely tagállamban letelepedett, és aki, vagy amely szolgáltatást kínál vagy nyújt.

„Leteledés helye szerinti tagállam”: az a tagállam, amelynek területén az érintett szolgáltatás nyújtója letelepedett.

„Leteledés”: a szerződés 43. cikke szerinti valamely gazdasági tevékenységnek a szolgáltató általi, határozatlan ideig tartó, a szolgáltatásnyújtás tényleges helyét képező, állandó infrastruktúrán keresztül történő tényleges végzése.

„Határon átnyúló szolgáltatás”: (a szolgáltatásnyújtás szabadsága) az az eset, amikor a szolgáltató nem abban a tagállamban telepedett le, ahol a szolgáltatásokat nyújtja, a fogadó tagállam gazdasági tevékenységében tehát tartósan és folyamatosan nem vesz részt. A szolgáltatásnyújtás időtartamán kívül azonban figyelembe kell venni a rendszerességet, az ismétlődést és a folyamatosságot is a letelepedés és a határon átnyúló szolgáltatásnyújtás megkülönböztetése értelmében.

„Szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállam” (fogadó tagállam): az a tagállam, ahol egy másik tagállamban letelepedett szolgáltató szolgáltatást nyújt.

Az irányelv által érintett szolgáltatók

A szolgáltatási irányelv olyan szolgáltatásokra vonatkozik, amelyeket vagy olyan természetes személy biztosít, aki valamely tagállam állampolgára vagy pedig a tagállamok valamelyikében letelepedett jogi személy. (A „jogi személy” fogalma magában foglal jogi formájától függetlenül valamennyi olyan jogalanyt, amelyet valamely tagállam jogszabályai alapján hoztak létre, vagy amelyek tekintetében valamely tagállam joga az irányadó, függetlenül attól, hogy a nemzeti jog értelmében jogi személyiséggel rendelkezőnek minősülnek-e.) Ezzel szemben nem tartoznak az irányelv hatálya alá az olyan szolgáltatások, amelyeket nem valamely tagállam állampolgárai, vagy olyan jogalanyok nyújtanak,

akik a közösségen kívül rendelkeznek székhellyel, vagy akiket nem egy tagállam jogszabályainak megfelelően jegyezték be.

Az irányelv hatálya alá tartozó követelmények

A szolgáltatási irányelv azon követelményeket is szabályozza, amelyek a szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságot, illetve annak gyakorlását érintik. Követelmény minden olyan kötelezettség, tilalom, feltétel vagy korlátozás, amelyet a szolgáltató (vagy a szolgáltatást igénybe vevő) számára a jogszabályok előírnak, függetlenül attól, hogy azokat törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések írják elő, nemzeti, regionális vagy helyi szinten. Ezenkívül szintén a szolgáltatási irányelv vonatkozik minden olyan előírásra, amely szakmai testületek, kamarák szabályaiból, illetve más szervezetek kollektív szabályaiból ered.

A szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságot, illetve annak gyakorlását nem érintő általános követelmények

A szolgáltatási irányelv nem vonatkozik olyan követelményekre, amelyek nem szabályozzák vagy érintik kifejezetten a szolgáltatási tevékenységet, de amelyeket a szolgáltatóknak éppúgy be kell tartaniuk gazdasági tevékenységük végzése során, mint a magánemberként eljáró személyeknek. Ez azt jelenti, hogy például a közúti közlekedési szabályokat, a földterületek fejlesztésére és használatára vonatkozó szabályokat, a területrendezést és az építési szabványokat a szolgáltatási irányelv rendszerint nem érinti. Ezért a tagállamoknak figyelembe kell venniük, hogy a „várostervezés” vagy „építési szabvány” címszó alatt besorolt jogszabályok tartalmazhatnak olyan követelményeket, amelyek kifejezetten szabályozzák a szolgáltatási tevékenységeket, és így a szolgáltatási irányelv hatálya alá tartoznak. Például egyes kereskedelmi létesítmények legnagyobb alapterületére vonatkozó szabályok – még ha azokat az általános várostervezési jogszabályok is tartalmazzák – a szolgáltatási irányelv hatálya alá tartoznak, következésképpen az irányelv letelepedésről szóló fejezetében meghatározott követelmények vonatkoznak rá.

Közpénzek igénybevételét szabályozó követelmények

A szolgáltatási irányelv nem vonatkozik azon követelményekre, amelyek teljesítését feltételül szabják a közpénzek igénybevételéhez. Ilyenek például a minőségi szabványokkal vagy egyes, általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó konkrét szerződéses feltételek. E követelményeket nem érinti a szolgáltatási irányelv végrehajtása. A szolgáltatási irányelv kifejezetten nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy a más tagállamban letelepedett szolgáltatóknak biztosítsák azt a jogot, hogy azonos mértékű finanszírozásban részesüljenek a tagállam területén letelepedett szolgáltatóknak biztosított finanszírozással. Világosan látható azonban, hogy a közpénzek szolgáltatók általi igénybevételét, illetve a tagállamok által odaítélt (vagy állami forrásokból történő) egyéb támogatásokat szabályozó követelményeknek összhangban kell lenniük más közösségi szabályokkal, egyebek között a versenyszabályokkal.

2. LETELEPEDÉS SZABADSÁGA

Amikor egy vállalkozás valamely tagállamban szeretne letelepedni, tehát állandó telephelyen, határozatlan ideig ténylegesen gazdasági tevékenységet végezni, függetlenül attól, hogy új vállalkozást szándékozik-e beindítani, vagy a már működő vállalkozás akar új telephelyet, például leányvállalatot vagy fióktelepet nyitni, a letelepedés szabadságát szabályozó rendelkezéseket alkalmazzuk. Ez egyaránt érvényes arra az esetre, amikor a szolgáltató egy másik tagállamban, de arra is, amikor saját hazájában szándékozik letelepedni.

Engedélyezési rendszerek és eljárások

A tagállamokban a szolgáltatók letelepedési szabadságát a leggyakoribb formák, az engedélyezési rendszerek (pl. a szolgáltatásnyújtás megkezdéséhez szükséges hatósági engedély megszerzése, nyilvántartásba vételi, illetve bejelentési kötelezettség) korlátozzák. A szolgáltatási irányelv előírja, hogy a tagállamoknak felül kell vizsgálniuk meglévő engedélyezési rendszerüket, és össze kell hangolniuk az irányelv 9–13. cikkével, amely a szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultsággal és annak gyakorlásával kapcsolatos valamennyi engedélyezési rendszerre vonatkozik.

Az engedélyezési rendszerek azon elemeinél, amelyeket nem szabályoznak más közösségi jogi eszközök, a szolgáltatási irányelv vonatkozó rendelkezései alkalmazandók. Például a hulladékokról szóló európai uniós irányelv kifejezetten megköveteli a tagállamoktól, hogy a szennyvízzel kapcsolatos bizonyos tevékenységeket engedélyezési rendszerekhez kössék. Mivel azonban a hulladékról szóló irányelv nem foglalkozik bizonyos elemekkel, például az engedély megadására vonatkozó feltételekkel, az engedély időtartamával, illetve az alkalmazandó eljárással, ezen elemekre a 10–13. cikk alkalmazandó.

A végrehajtás során a hiányosságok elkerülése és az elvek teljes körű érvényesülése érdekében a tagállamok ezen elveket beépíthetik horizontális keretjogszabályukba vagy például a közigazgatási eljárások szabályzatába.

Az engedélyezési rendszerek azonosítása és értékelése

Az „engedélyezési rendszer” lényege, hogy a szolgáltatónak vagy a szolgáltatás igénybe vevőjének bármely eljárás során ténylegesen lépéseket kell tennie azért, hogy az illetékes hatóságtól a szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságra vagy annak gyakorlására formális vagy hallgatólagos határozatot szerezzon.

Az engedélyezési rendszer magában foglalja például az olyan eljárásokat is, amelyek során a szolgáltatónak nyilatkozatot kell tennie az illetékes hatóságnak, és csak egy bizonyos idő lejárta után gyakorolhatja a szolgáltatási tevékenységet, abban az esetben, ha az illetékes hatóság nem válaszol. Más esetben a szolgáltatónak nyilatkozatot kell tennie, amelyet az illetékes hatóság visszaigazol, és ez jogosítja fel a tevékenység megkezdésére.

Az engedélyezési rendszerek fenntartásához az is szükséges, hogy azokat közérdeken alapuló kényszerítő indok támassza alá (pl. közbiztonság, közrend fenntartása, közegészségügy, fogyasztók védelme, állatok jóléte, tisztességtelen verseny megakadályozása, szellemi tulajdonjog védelme, hitelezők védelme stb.), és a feltételek a meghatározott célokkal arányosak legyenek (ami azt jelenti, hogy a kitűzött cél nem érhető-e el más, kevésbé korlátozó eszközökkel).

Hazánkban például egy rendelet a tanuló ifjúság üdülésének és táborozásának egészségügyi feltételeiről előírja, hogy: „a táborozást szervezők – a táborozás helyének és időpontjának, valamint a táborozásban részt vevők számának megjelölésével – a tervezett tábor, illetve üdülő megnyitása előtt legalább 6 héttel értesítik a tábor helye szerint illetékes Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat városi intézetét. A táboroztatás megkezdését a városi intézet engedélyezi és egyben a szervezőket tájékoztatja a helyi közegészségügyi sajátosságokról”. Ezt az engedélyezési rendszert például közegészségügyi indokokra hivatkozva fenn lehet tartani.

A tagállamoknak igazolniuk kell azt is, hogy a rendszer megkülönböztetésmentes-e, azaz közvetlenül vagy közvetve nem alkalmaz-e eltérő bánásmódot a hazai és a más tagállamokból származó szolgáltatóknál.

Az engedélyezési rendszerek ugyanis sok esetben egyszerűen megszüntethetők vagy az illetékes hatóságok ellenőrzésével, esetleg a szolgáltató által teendő egyszerű nyilatkozatokkal felválthatók.

A tagállamoknak jelentést kell készíteniük az Európai Bizottságnak arról, szerintük melyek azok az okok, amelyek a meglévő engedélyezési rendszerek megkülönböztetésmentességét igazolják, fenntartásukat milyen közérdeken alapuló kényszerítő indok támasztja alá és az mennyire felel meg az arányosság feltételeinek.

Hazánkban például a kereskedelmi törvény előírja, hogy: „Magyarország területén kereskedelmi tevékenység – a határon átnyúló kereskedelmi tevékenység kivételével – külön jogszabály alapján, meghatározott működési engedéllyel rendelkező üzletben folytatható”. A működési engedély előírása általánosan nem indokolható követelmény. Tehát az erre vonatkozó rendelet módosítására valószínűleg szükség lesz.

Az engedély megadásának feltételei

Egy engedély megadásának feltételei szintén az EB joggyakorlatán alapulnak. Cél, hogy az engedélyezési eljárás kevésbé megterhelő legyen a szolgáltatók számára, akik ugyanakkor biztosak lehessenek abban, hogy a határozatokat nem önkényesen hozzák. Az engedély megadásának irányelv által előírt feltételei kiszámíthatóbbá teszik az eljárásokat, és átláthatóságot garantálnak. A tagállamoknak meg kell bizonyosodniuk arról, hogy például a biztosításra, a fizetőképesség igazolására vonatkozó, illetve a szolgáltató alkalmazottaival kapcsolatos, tagállamok által előírt követelmények eleget tesznek a megkülönböztetésmentesség, a szükségesség és az arányosság irányelvben megfogalmazott kritériumainak. Emellett előírás az is, hogy a feltételek világosak és egyértelműek, objektívek, átláthatóak és hozzáférhetőek legyenek, előzetesen hozzák őket nyilvánosságra. Ez szükséges ahhoz, hogy minden gazdasági szereplő méltányos és pártatlan bánásmódban részesüljön, és a kérelmeket érdemben értékeljék.

A tagállamok döntenek el, hogy e feltételeket az irányelv végrehajtását célzó horizontális keretjogszabályukba vagy az engedélyezési rendszereket is szabályozó ágazati jogszabályaikba építik be.

A követelmények és ellenőrzések megkettőzésének tilalma

Ha egy tagállamban letelepedett szolgáltató bizonyos engedéllyel rendelkezik és már bizonyította, hogy számos kötelezettséget és

feltételt teljesített – az EB joggyakorlatával összhangban – új letelepedés esetén nem kell ismét engedélyekért folyamodnia, amelyek céljukat tekintve egyenértékűek vagy alapvetően hasonlóak, és amelyek teljesítésére a szolgáltatót más tagállamban vagy ugyanazon tagállamban már kötelezték. Ez azt jelenti, hogy nem kettőzhetik meg az engedély kiadásához szükséges követelményeket és ellenőrzéseket, az illetékes hatóságnak a nemzeti követelmények alkalmazásakor figyelembe kell vennie, hogy a szolgáltató ezt már teljesítette.

A követelmények és ellenőrzések megkettőzését elkerülendő, a tagállamok egyértelműen kötelezik az illetékes hatóságokat a más tagállamokban már teljesített egyenértékű követelményeket figyelembe vételére.

Az engedélyek időtartama

Gondot jelent, hogy az engedélyek általában korlátozott időtartamra szólnak. A bizonytalanság gátolja a szolgáltatót abban, hogy például hosszú távú beruházási stratégiát dolgozzon ki. Ha egyszer egy szolgáltató bizonyította, hogy teljesíti a szolgáltatásnyújtásra vonatkozó követelményeket, általában nincs szükség az engedélyek időtartamának korlátozására. Az engedélyt az irányelv szellemében általában korlátlan időtartamra kell megadni. (Kivéve, ha a közérdek mást indokol.)

A tagállamoknak a szolgáltatási irányelv végrehajtásakor meg kell határozniuk az engedélyek korlátlan időtartamára vonatkozó általános elvet és a lehetséges kivételeket. Ez nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy az engedélyt visszavonják, ha az engedélyezés feltételei már nem teljesülnek.

De abban az esetben például, amikor csak azért tartják fenn az engedélyekre vonatkozó időtartamot, hogy a fogyasztók érdekeinek védelmében a szolgáltatókat időnként bizonyos tanfolyamok elvégzésére kötelezzék, mérlegelni kell, hogy nem lenne-e elegendő, ha bizonyítékot kérnének a látogatott tanfolyamról. Ez kevésbé korlátozó feltétel, miközben a szolgáltató folyamatos felügyelete mellett fennmaradhat az engedély-visszavonás lehetősége.

Ezzel ellentétben olyankor, amikor a rendelkezésre álló engedélyek száma korlátozott, szükség lehet az időbeli korlátozására, éppen ezért, hogy valamennyi szolgáltató egyenlő feltételek mellett jusson piacra. Olyan esetekben, amikor az engedélyek száma a természeti

erőforrások vagy a technikai lehetőségek szűkössége miatt korlátozott, a tagállamok kötelesek olyan engedélyeket kiadni, melyek csak korlátozott időtartamra vonatkoznak.

Az engedélyek területi hatálya

Azok az engedélyek, amelyeket nem az adott tagállam egész területére, hanem csak egy meghatározott részére adnak ki, valószínűleg akadályozzák a szolgáltatási tevékenységek gyakorlását, és terhet rónak a szolgáltatókra. Az esetek többségében nincs is szükség az engedély területi hatályának korlátozására, ha a szolgáltató engedélyt kapott és így gyakorolhatja tevékenységét az adott tagállamban. Az irányelv kimondja, hogy az engedély általában a teljes nemzeti területre kiterjedően érvényes, a szolgáltatók az adott területen például leányvállalatokat vagy fióktelepeket hozhatnak létre.

A tagállamok azonban korlátozhatják az engedélyek területi hatályát olyan esetekben, amikor ezt a közérdek indokolja. Feltétel, hogy a korlátozás arányos és megkülönböztetésmentes legyen. Az önálló telephelyek külön engedélyezésére rendszerint olyan esetekben kerül sor, amikor az engedély fizikai infrastruktúrával (például üzlethelyiség) kapcsolatos, mert minden egyes berendezés önálló vizsgálatára lehet szükség.

Amennyiben egy adott tagállamban egy bizonyos tevékenységre vonatkozó engedély kiadása a regionális vagy helyi hatóságok hatáskörébe tartozik, az irányelv nem követeli meg ennek megváltoztatását. A regionalitás azonban önmagában nem elég indok az engedélyek területi korlátozására. Ha egyszer az illetékes regionális vagy helyi hatóság kiadott egy engedélyt (például arra a helyre, ahol a szolgáltató létrehozta telephelyét), azt elvben a tagállam minden más hatóságának el kell ismernie. Ennélfogva, indokolt kivételek fenntartása mellett, egy engedélyezett szolgáltatótól nem kérheti egy másik hatóság, hogy szerezzen még egy engedélyt, ha az ország egész területén szeretné folytatni tevékenységét.

A tagállamoknak újfent meg kell fontolniuk, hogy ezt az elvet az irányelvet végrehajtó horizontális keretjogszabályukon belül alkalmazzák (hasonlóképpen az engedélyek számának korlátozására vonatkozó követelményeket, az indokok ismertetésének kötelezettségét és a fellebbezés jogát, valamint az engedélyezési

eljárásokra vonatkozó követelményeket). Lehetőség van arra is, hogy a tagállamok az elvet az igazgatási eljárásokkal foglalkozó nemzeti jogszabályokba beépítik.

Az engedélyek számának korlátozása

A kiadható engedélyek számának korlátozása csak akkor engedélyezhető, ha azt a természeti erőforrások vagy a technikai lehetőségek szűkössége indokolja, vagy ha azt közérdeken alapuló kényszerítő indok támasztja alá.

Ha a kiadható engedélyek száma a természeti erőforrások vagy a technikai lehetőségek szűkössége miatt korlátozott, sajátos kiválasztási eljárást kell alkalmazni a pártatlanság és az átláthatóság, valamint a nyílt verseny szempontjainak megfelelően. Ez egyebek közt azt jelenti, hogy minden egyes kérelmet érdemben kell elbírálni, az összeférhetlenség megakadályozásához megfelelő szabályokat kell alkotni, az átláthatóság érdekében a kiválasztási eljárást teljesen nyilvánossá kell tenni. Ezeket az engedélyeket csak korlátozott időtartamra lehet megadni, és nem újíthatók meg automatikusan. De fontos tudni, hogy az időtartamnak elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy szolgáltató számára a beruházás megtérülhessen és tisztességes hozama is legyen.

Az indokok ismertetésének kötelezettsége és a fellebbezés joga

Az illetékes hatóságok által hozott bármely határozatot alapos indokolással kell ellátni, kivéve a kérelmező által kért engedély megadásának esetét. A pusztán felesleges ismétlések vagy szabványmondatok nem felelnek meg e rendelkezés követelményeinek.

Ehhez a kötelezettséghez szorosan kapcsolódik, hogy minden döntésnek a bíróság vagy egyéb fellebbezési hatóság előtt megtámadhatónak kell lennie. Alaposan megindokolt határozatokra van tehát szükség a hatékony bírósági felülvizsgálat garantálása érdekében.

Engedélyezési eljárások

A szolgáltatók hosszadalmas és átláthatatlan engedélyezési eljárásokba ütközhetnek, amelyek önkényes és diszkriminatív döntésekre adhatnak lehetőséget. A helyzetet orvoslására született előírás szerint az eljárásoknak tárgyilagos, átlátható szabályokon kell alapulniuk, ez az alapfeltétele a kérelmek pártatlan elbírálásának. A szolgáltatási irányelv végrehajtása során a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az eljárások ne legyenek visszatartó erejűek, és ne nehezíthessék meg vagy ne késleltessék indokolatlanul a szolgáltatás nyújtását. Az is kritérium, hogy az eljárási szabályok könnyen hozzáférhetőek és érthetőek legyenek.

Az engedélykérelmeket a lehető leggyorsabban vissza kell igazolni és el kell bírálni. Hiányos kérelem esetén a kérelmezőt azonnal értesíteni kell a kiegészítő dokumentumok benyújtásának vagy információk megadásának szükségességéről. Az engedélyt pedig rögtön ki kell adni, amint megállapításra került, hogy az engedélyezés feltételei teljesültek. Ha egy kérelmet a szükséges eljárások be nem tartása miatt, illetve formai okokból elutasítanak, a kérelmezőt erről a lehető leghamarabb tájékoztatni kell. Ezt követően a szolgáltatók gyorsan eldönthetik, hogy jogorvoslathoz folyamodnak-e.

Az engedélyezési eljárásokat minden esetben ésszerű időtartamon belül kell végrehajtani.

A tagállamoknak előzetesen meg kell határozniuk és nyilvánosságra kell hozniuk azokat az időtartamokat, amelyeken belül a hatóságoknak be kell fejezniük az egyes engedélyezési eljárásokat. Az engedélyezési eljárások ésszerű időtartama tagállamonként eltérő lehet. Az irányelv elismeri a hallgatóságos engedélyezési mechanizmus létjogosultságát, amit már több tagállamban alkalmaztak eddig is. A lényege, hogy amennyiben a szolgáltató által benyújtott engedélykérelemre a meghatározott időtartamon belül nem érkezik válasz, az engedély megadottnak tekinthető. Kivételes esetekben a tagállamok határozhatnak az időtartam korlátozott idejű meghosszabbításáról, de ezt kellően meg kell indokolni, és a kérelmezőt még az eredeti határidő lejárta előtt értesíteni kell.

Egyedi esetekben, például ha a környezetre potenciális hatást gyakorló tevékenységről van szó és a közérdek ezt indokolja, a tagállamok a hallgatóságos eljárás mechanizmusától eltérő

rendeleteket írják elő. De még ezeknél az alternatív rendelkezéseknél is a lehető leggyorsabban kell eljárniuk, és a határozatok indokolása mellett minden esetben a bíróság előtti megtámadhatóságot is biztosítaniuk kell. Azon kívül, hogy az eljárásoknak könnyen hozzáférhetőnek kell lenniük a kérelmezők számára, a díjak ésszerű mértékére is ügyelni kell, nem jelenthetnek jelentős gazdasági akadályt és arányosnak kell lenniük az engedélyezési eljárások költségével.

Tiltott követelmények a letelepedéssel kapcsolatban

Jelentős azoknak a követelményeknek a száma, amelyeket az irányelv a letelepedéssel kapcsolatban megkülönböztetőnek vagy különösen korlátozóknak tekint. Az EB egyes követelményekkel kapcsolatban már több esetben megállapította, hogy összeegyeztethetetlenek az EK-szerződés 43. cikkével. A tagállamoknak meg kell vizsgálniuk jogszabályaikat, és a tiltott követelményeket szisztematikusan, az irányelv hatálya alá tartozó valamennyi szolgáltatási területén meg kell szüntetniük. Ilyen erősen korlátozó követelményeket a jövőben sem vezethetnek be, sőt olyan ágazatokban is célszerű eltörölni azokat, amelyek nem tartoznak a szolgáltatási irányelv hatálya alá.

Közvetve vagy közvetlenül az állampolgárságon alapuló követelmények tilalma

Tilos minden, közvetve vagy közvetlenül az állampolgárságon, vagy társaságok esetében a létesítő okirat szerinti székhelyen alapuló megkülönböztetés, tehát egy német állampolgárságú vállalkozóra nem lehet pusztán állampolgársága miatt más szabályokat alkalmazni, meghatározni, mint egy magyar vállalkozóra, és fordítva.

A közvetlen megkülönböztetés az állampolgárság, vagy társaságok esetében a székhely szerinti követelményekre vonatkozik, a közvetett megkülönböztetés a lakóhelyen, vagy társaságok esetében az elsődleges telephelyen alapuló követelményekre vonatkozik. A más kritériumokon alapuló eltérő bánásmód szintén állampolgárságon alapuló közvetett megkülönböztetést képezhet, ha ezeket a kritériumokat a gyakorlatban – kizárólag vagy főleg – az

azokat előíró tagállam állampolgárai vagy társaságai teljesítik. Az ilyen kritériumok például a szolgáltatásnyújtás elsődleges helyére vonatkozhatnak, arra a jogszabályra, amely szerint a társaságot bejegyezték, vagy arra a tényre, hogy a részvények többségének közvetlenül vagy közvetve köz- vagy állami tulajdonban kell lennie. Tiltott követelménynek számít, ha a szolgáltatási tevékenységet állampolgársághoz vagy lakóhelyhez kötik, a szolgáltató, az alkalmazottai, a társaság tulajdonosai, az igazgatósági vagy felügyelőtestületi tagok számára.

(Magyarországon például módosításra került a közraktározásról szóló törvény, mivel kimondta, hogy: „a közraktár vezetését külön jogszabályban meghatározott szakképzettséggel és legalább hároméves szakmai gyakorlattal rendelkező, természetes személynek kell ellátnia, aki (...) állandó belföldi lakóhellyel rendelkezik”.)

Nem fogadható el, ha bizonyos szolgáltatási tevékenységet csak állampolgárok tulajdonában lévő társaságok végezhetnek, illetve amely szerint a vezetőknek a nemzeti területen kell lakniuk. Tiltott az is, ha a szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultság megszerzése vagy annak gyakorlása a külföldi szolgáltatók számára nehezebb, mint a hazai szereplők számára, vagy ha ők kedvezőbb feltételekkel juthatnak ingatlanhoz, felszereléshez, mint a külföldiek. Többek között ez a helyzet áll fenn a gazdasági szereplők számára az ingatlan, felszerelés, eszközök, járművek stb. megvásárlására előírt megkülönböztető követelmények esetén. (Van például olyan szabály, amely szerint csak állampolgárok pályázhatnak az önkormányzat által bérbe adott és kézművesek által kézműves termékek kiállítására és eladására használt üzlethelyiségekért).

Közvetett megkülönböztetést képeznek azon követelmények is, amelyek korlátozzák a társaságok jogképességét vagy perindítási képességét, például azon az alapon, hogy a társaságokat egy másik tagállam jogszabályai szerint jegyezték be.

A szolgáltatók telephellyel való rendelkezésének egy tagállamra történő korlátozására vonatkozó követelmények tilalma

A tagállamoknak meg kell szüntetniük minden olyan követelményt, amely megtiltja a szolgáltatók számára, hogy egynél több tagállamban rendelkezzenek telephellyel, egynél több tagállamban legyenek nyilvántartásba bejegyezve, illetve, hogy egynél több

tagállamban szakmai szervezeti, kamarai vagy szakmai szövetségi tagsággal rendelkezzenek.

Az ilyen jellegű követelmények egyértelműen ellentétben állnak a telephely egynél több tagállamban történő létrehozásának és fenntartásának szabadságával.

A tagállamoknak meg kell határozniuk és el kell törölniük a jogrendszerükben létező, illetve a szakmai testületek vagy szövetségek által megállapított olyan szabályokat, amelyek megtiltják a szolgáltatónak, hogy egy szakmai szövetségbe belépjen, ha egy másik tagállamban már tagja egy hasonló szövetségnek. (Például ügyvédek, könyvvizsgálók kamarai tagsága.)

Törölniük kell azokat a követelményeket is, amelyek arra kötelezik a szolgáltatókat, hogy az adott tagállam területén való letelepedéskor adják fel egy másik tagállamban meglévő, korábbi telephelyüket. Ez abból következhet, hogy a szolgáltatótól azt is megkövetelik, szüntesse meg a másik tagállam cégjegyzékében való bejegyzését.

A szolgáltató telephely korlátozására vonatkozó követelmények tilalma

A tagállamoknak meg kell szüntetniük az egy adott tagállamban már letelepedett szolgáltató korlátozását abban, hogy egy másik tagállamban milyen telephelyet szeretne létrehozni (például elsődleges vagy másodlagos telephelyet, illetve a másodlagos telephely esetén annak egy meghatározott formáját, fióktelepet vagy leányvállalatot). A telephely típusának megválasztását korlátozó követelmények – például ha a tagállamok azt is előírják, hogy a szolgáltató elsődleges telephelye az adott állam területén legyen – az üzleti tevékenység helyének megváltoztatásra kényszerítik a szolgáltatót. Ezáltal sérül a másodlagos telephely révén való letelepedés joga. E rendelkezés végrehajtása érdekében a tagállamoknak el kell törölniük azt a szabályt, hogy a szolgáltató elsődleges telephelye az adott állam területén legyen, illetve azon követelményeket, amelyek szerint egy adott tevékenységet csak olyan jogi személyek végezhetnek, amelyek alapítási székhelye az adott tagállamban van. A tagállamoknak azon követelményeket is el kell törölniük, amelyek korlátozzák a másodlagos telephely különböző formái közül történő választás szabadságát, például megkövetelik, hogy a szolgáltatók a vállalkozás kezdetekor leányvállalatot hozzanak létre, és nem teszik lehetővé fióktelep vagy

a másodlagos telephely egyéb formájának létrehozását. Meg kell szüntetniük azt a gyakorlatot, hogy a másodlagos telephely egy bizonyos formáját preferálják a többiek hátrányára.

A viszonyossági feltételek tilalma

Az irányelv szerint tilos az egyes tagállamok szolgáltatóinak a szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságát vagy annak gyakorlását viszonyossági feltételekhez kötni (azaz a másik tagállamtól ugyanazt a bánásmódot feltételül szabni). A viszonyosság általában nem egyeztethető össze az egyenlő bánásmód elvén alapuló belső piac elképzelésével. Ennélfogva az EB több esetben – egyebek közt a szabadalmi ügyvivők esetében – kifogásolta a viszonyossági záradékokat.

E rendelkezés végrehajtása érdekében például el kell törölni azon követelményeket, amelyek szerint csak akkor szerepelhet egy tagállam területén szakmai nyilvántartásokban egy másik tagállamban már letelepedett szolgáltató, ha az első letelepedés helye szerinti tagállam szintén engedélyezi azon tagállam állampolgárainak nyilvántartásba vételét, ahol a nyilvántartásba vételt kérik.

A gazdasági vizsgálatok tilalma

Meg kell szüntetni a nemzeti jogszabályokban esetleg előforduló, a gazdasági vizsgálat eseti alkalmazását megállapító követelményeket. A tagállamoknak különösen azt kell ellenőrizniük, hogy jogszabályaik az engedély megadását gazdasági szükséglet vagy piaci igény fennállásának igazolásához, a tevékenység lehetséges vagy jelenlegi – például a versenytársakra gyakorolt – gazdasági hatásainak felméréséhez kötik-e, vagy annak vizsgálatához, hogy a tevékenység az illetékes hatóság által meghatározott gazdasági tervezés céljainak megfelel-e. Az ilyen jellegű rendelkezéseket hatályon kívül kell helyezni. A tiltás nem érinti a nem üzleti célú, hanem közérdeken alapuló tervezési követelményeket, amelyek például a környezet védelmét, beleértve a városi környezetet, vagy a közúti közlekedés biztonságát stb. szolgálják.

Bizonyos tagállamokban alkalmaznak gazdasági vizsgálatot, különösen a kereskedelmi ágazatban (például élelmiszer-áruházak,

bevásárlóközpontok stb. megnyitásához), és gyakran megkövetelik a szolgáltatóktól, hogy költséges és időigényes gazdasági tanulmányokat készítsenek, amelyek kimenetele általában bizonytalan. Az ilyen vizsgálatok nemcsak nagyon megterhelők a vállalkozások számára, hanem önkényes eredményekhez is vezethetnek, késleltethetik például a szolgáltatók letelepedését, vagy teljesen meg is akadályozhatják az újonnan érkezők letelepedését. A vizsgálatok keretében a szolgáltatóktól a gyakorlatban azt követelik meg, hogy szolgáltatassanak adatokat, például a várható keresletről és kínálatról, az új vállalkozásnak a helyi piac gazdasági szereplőire gyakorolt gazdasági hatásáról vagy a szolgáltatónak egy adott területen meglévő piaci részesedéséről stb.

Ezzel összefüggésben az EB joggyakorlata szerint a gazdasági jellegű okok (például a gazdasági szereplők bizonyos csoportjának védelme, bizonyos piaci struktúra fenntartása stb.) nem indokolhatják a belső piac alapvető szabadságainak, többek között a letelepedés szabadságának korlátozásait.

A versengő gazdasági szereplőknek az illetékes hatóságok határozatainak elfogadásában való részvételére vonatkozó tilalom

A versengő gazdasági szereplők nem vehetnek részt az illetékes hatóságok egyedi határozatainak elfogadásában. Az ilyen gyakorlat valóban ellentétes az objektív és átlátható eljárások biztosításának céljával, és potenciálisan akadályozhatja az új szereplők piacra jutását. A kereskedelmi vásárok szervezésével kapcsolatos 2002-ben, Olaszországgal kapcsolatos per kapcsán az EB rámutatott arra, hogy az engedélyezési eljárásban részt vevő versengő szereplők például kérhetik a fontos határozatok elhalasztását, valamint túlzott korlátozásokat javasolhatnak vagy a verseny szempontjából lényeges információkat szerezhhetnek.

A tagállamoknak el kell majd törölniük minden olyan szabályt, amely előírja a versengő gazdasági szereplőknek az egyedi engedélykérelmekkel kapcsolatos határozatok elfogadásában való részvételét is.

Ugyanakkor egyértelmű, hogy a tagállamokat ezek az előírások nem akadályozzák meg abban, hogy meglévő rendszereket tartsanak fenn, ami által a potenciális versengő szereplők részvétele, vagy a

velük folytatott konzultáció elő lenne irányozva az egyedi esetektől eltérő ügyekben. Erről lehet szó például az üzleti képviselőkkel való konzultációk esetén, amelyeket a hatóságok a városfejlesztés tervezésére vagy más kezdeményezésekre vonatkozó általános szabályok kidolgozásával kapcsolatos előkészítő munkák során valószínűleg el akarnak végezni.

Ez a rendelkezés azonban nem akadályozza meg, hogy a szakmai testületek és szövetségek vagy más szervezetek döntsenek az egyéni kérelmekről, amennyiben ezek a szakmai testületek maguk járnak el illetékes hatóságként. A szabályozott szakmák szakmai testületei esetében ez időnként előfordul. (Magyarországon sok szakértői vagy szaktanácsadói tevékenységre jogosító engedélyt a kamarák adnak ki, a területi építészkamara az illetékes hatóság például az építési műszaki ellenőri tevékenység esetében.)

Az ugyanazon tagállamban letelepedett gazdasági szereplőktől pénzügyi garancianyújtására, illetve biztosítás kötésére vonatkozó kötelezettségek tilalma

A tagállamok a jövőben nem kötelezhetik a területükön letelepedni szándékozó szolgáltatókat, hogy kössenek biztosítást a saját területükön letelepedett gazdasági szereplővel vagy nyújtsanak általa kibocsátott pénzügyi garanciát. Ezek a követelményfajták könnyen a szolgáltató által nyújtott biztosítási fedezet felesleges megkettőzéséhez vezethetnek, ezenkívül pedig az adott tagállamban letelepedett pénzügyi intézményeket kedvező pozícióba juttatják.

Bár az EB már korábban indokolatlannak tartotta az ilyen követelményeket (lásd az utazásszervezők franciaországi letelepedésének C-410/96. számú ügyét), a szolgáltatási irányelv mindazonáltal egyértelműen nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy biztosításra vonatkozó követelményeket írjanak elő. Feltéve, hogy a kötelezettség összhangban van a szolgáltatási irányelv 23. cikkével és más közösségi jogszabályokkal. A tagállamok továbbra is előírhatnak biztosításra vonatkozó követelményeket a területükön letelepedett szolgáltatók számára.

Nincs akadálya annak sem, hogy a tagállamok továbbra is érvényben tartsák a kollektív kompenzációs alapon való részvételre vonatkozó követelményeket, például azokat, amelyeket gyakorta a szakmai testületek vagy szervezetek tagjai vezetnek be. Az irányelv értelmében nem változik meg például az a rendelkezés, amely az

üggyvédek számára előírta azt a kötelezettséget, hogy járuljanak hozzá valamely ügyvédi kamara által a tagjai gondatlansága miatt az ügyfeleknek okozott károkkal és veszteségekkel kapcsolatos kártérítés érdekében létrehozott alaphoz.

Az ugyanazon tagállam nyilvántartásaiba való előzetes bejegyzésre, vagy az adott tevékenységnek az érintett tagállamban korábbi, adott időszakon keresztüli gyakorlására vonatkozó kötelezettség tilalma

Végül nem lehet megkövetelni a szolgáltatóktól, hogy a tagállam területén való letelepedéshez előzetes bejegyzéssel rendelkezzenek, illetve a tevékenység korábbi gyakorlását igazolják. Egyértelmű, hogy ezek a követelmények csak azon gazdasági szereplők számára teszik lehetővé bizonyos szolgáltatások nyújtását, amelyek több éven keresztül folytattak ilyen jellegű tevékenységet az adott tagállamban. Így lehetetlenné válna az új szolgáltatók piacra jutása, tehát ezeket a követelményeket is el kell törölni.

Ebbe a körbe tartozik például az a szabályozás, amely szerint csak azon gazdasági szereplők lajstromoztathattak légi felvétel készítésére használt légi járművet, amelyek korábban legalább egy éven keresztül telephellyel rendelkeztek egy adott tagállamban.

Értékelendő követelmények

Az irányelv 15. cikkében felsorolt követelmények komoly akadályokat jelentenek a letelepedés szabadsága szempontjából, és gyakran kevésbé korlátozó eszközökkel helyettesíthetők. Ennek eredményeképpen az EB több esetben úgy határozott, hogy az ilyen követelmények összeegyeztethetetlenek a letelepedés szabadságával. Mindazonáltal bizonyos körülmények között és bizonyos ágazatokban mégis indokolhatók lehetnek. Ezért a 15. cikk nem írja elő az ilyen követelmények teljes tilalmát, megköveteli azonban a tagállamoktól, hogy vizsgálják felül jogszabályaikat, valamint a szakmai szövetségek vagy egyéb szakmai szervezetek által meghatározott szabályokat, és értékeljék azokat a megkülönböztetésmentességre, szükségességre és arányosságra vonatkozó kritériumok alapján. Ezen követelmények tehát fenntarthatóak, indokoltságukat azonban a tagállamoknak alá kell

tudni támasztaniuk, és a fenntartott és a módosított követelményekről jelentést kell készíteniük az Európai Bizottság számára.

Egy adott követelmény akkor megkülönböztetésmentes, ha sem közvetlenül, sem közvetve nem megkülönböztető az állampolgárság (vagy társaságok esetén a létesítő okirat szerinti székhely helye) alapján. Egy adott követelmény akkor szükséges, ha közérdeken alapuló kényszerítő indokkal alátámasztható annak fenntartása. A közérdeken alapuló kényszerítő indok fogalma az adott tagállamnak az EB joggyakorlatában ilyenként elismert jogos nem gazdasági indokaira, valamint többek között a közrendre, közegészségre, közbiztonságra, környezetvédelemre, fogyasztóvédelemre és a szociálpolitikai célokra vonatkozik. Eszerint a gazdasági indokok (például a versenytársak védelme) az EB joggyakorlatával összhangban nem minősülnek közérdeken alapuló kényszerítő indoknak és ezért nem támaszthatnak alá semmilyen korlátozó követelményt. Egy adott követelményt akkor arányos, ha alkalmas a célok elérésének biztosítására, és nem haladja meg az adott cél teljesítéséhez szükséges mértéket. A tagállamoknak minden esetben értékelniük kell, hogy az a célkitűzés, amelyre az adott követelmény irányul, nem érhető-e el kevésbé korlátozó eszközzel.

Az értékelés eredményétől függően a tagállamoknak el kell törölniük, illetve kevésbé korlátozó, a szolgáltatási irányelv rendelkezéseivel összeegyeztethető eszközökkel kell felváltaniuk azokat a követelményeket, amelyek nem felelnek meg ezen hármas feltételrendszernek.

E folyamat végén a tagállamoknak a felülvizsgálat és az irányelvben előírt kölcsönös értékelési eljárás keretében jelentést kell benyújtaniuk a továbbra is fenntartott, enyhített, illetve eltörölt követelményekről.

Fontos kiemelni, hogy a 15. cikk (6) bekezdése alapján az irányelv hatálybalépésétől (2006. december 28.) minden új, ilyen típusú követelményt bevezető jogszabálynak meg kell felelnie az irányelvben meghatározott feltételrendszernek. A 15. cikk (7) bekezdése alapján az újonnan bevezetett követelményekről azonnal értesíteni kell az Európai Bizottságot.

Mennyiségi vagy területi korlátozások

A tagállamoknak mérlegelniük, értékelniük kell a mennyiségi és területi korlátozásokra vonatkozó követelményeket. A mennyiségi korlátozások a földrajzi területükön vagy egy bizonyos szolgáltatási területen engedélyezett gazdasági szereplők számát határozzák meg, ezenkívül magukban foglalják azon követelményeket, amelyek szerint a beengedett gazdasági szereplők számát a népesség alapján határozzák meg. Példának hozható fel az az előírás, hogy 2000 lakos számára nem nyitható egynél több újságárusító hely vagy autósiskola. A területi korlátozások közé azon követelmények tartoznak, amelyek a szolgáltatók közötti legkisebb földrajzi távolság alapján korlátozzák a szolgáltatók számát, például két benzinkút között legalább öt kilométer távolságot írnak elő. Az irányelv nem terjed ki a kibocsátások, például a CO₂-kibocsátás vagy a gázok tekintetében előírt korlátozásokra.

A mennyiségi és területi korlátozások a szolgáltatók összes számát csökkentik, így megakadályozzák az új szereplők piacra jutását, és komolyan korlátozzák, sőt gátolják a letelepedés szabadságát. E követelménytípus vizsgálata során a tagállamoknak szem előtt kell tartaniuk, hogy az ilyen követelmények gyakran megszüntethetők vagy kevésbé korlátozó intézkedésekkel helyettesíthetők. Ezzel kapcsolatban arra is emlékeztetni kell, hogy a gazdasági célok, például gazdasági alap biztosítása a szolgáltatók bizonyos csoportjai számára, nem tekintendő közérdeken alapuló kényszerítő indoknak, és ezért a mennyiségi vagy területi korlátozások indoklásaként nem fogadható el.

A szolgáltató kötelezettsége meghatározott jogi formában való működésre

Egyes tagállamok arra kötelezik a szolgáltatókat, hogy meghatározott jogi formában működjenek, ha bizonyos szolgáltatásokat akarnak nyújtani. Egyértelmű, hogy ez a követelmény komoly akadályokat jelent a más tagállamokból származó szolgáltatók letelepedésénél, mivel nem ritkán arra kényszerülnek, hogy megváltoztassák jogi formájukat vagy struktúrájukat.

A tagállamoknak ezért azonosítaniuk és értékelniük kell azon követelményeket, amelyek következtében a területükön csak jogi személyként működő gazdasági szereplők folytathatnak bizonyos tevékenységeket, ilyenformán kizárva a piacról a természetes személyeket. (Magyarország például részletes indoklási kötelezettség mellett fenntarthatónak tartja a közraktározásról szóló törvény azon rendelkezését, mely kimondta, hogy: „közraktár kizárólag részvénytársaságként vagy fióktelepként működhet”.)

Azok a követelmények, amelyek megakadályozzák a szolgáltatókat abban, hogy bizonyos jogalanyként vagy társulás formájában nyújtsanak szolgáltatást, és amelyeket időnként bizonyos foglalkozásokra alkalmaznak, szintén ebbe a kategóriába tartoznak, így azokat is értékelni, mérlegelni kell.

Más követelmények pedig bizonyos tevékenység gyakorlását csak egyszemélyes társaságok, vagy kizárólag természetes személyek tulajdonában lévő társaságok számára engedélyezik, megint mások kizárják a társaságok egyes csoportjait egy bizonyos tevékenység gyakorlásából, például a tőzsdén jegyzett vállalként működő gazdasági szereplők nem nyújthatnak bizonyos szolgáltatásokat. A tagállamoknak értékelniük kell azokat a követelményeket is, amelyek alapján például a nonprofit szervezetek számára tartanak fenn bizonyos tevékenységeket.

A jogi formával kapcsolatos követelmények több esetben helyettesíthetők kevésbé korlátozó eszközökkel, így nem indokoltak. Az EB kimondta, hogy nem szükséges bizonyos tevékenységek folytatásához a gazdasági szereplőknek jogi személyt alapítaniuk, a hitelezők védelme kevésbé korlátozó intézkedésekkel is elérhető, például nyújtsanak számukra garanciát vagy kössenek biztosítást.

Ugyanígy számtalan esetben indokolatlan meghatározott tevékenységek fenntartása a nonprofit szervezetek számára.

A társaságok tulajdonlására vonatkozó követelmények

A társaságok tulajdonlására vonatkozó követelmények közé tartozik például a minimumtőke birtoklása, valamint a tőke tulajdonlásához előírt szakképesítés megléte is. A tagállamok időnként megkövetelik, például egy adott szabályozott szakma tagjai által nyújtott és egy társaság keretében végzett bizonyos szolgáltatások esetében, hogy a teljes tőke vagy annak jelentős része az adott szakmához tartozók tulajdonában legyen. Pedig a minimumtőke

birtoklására vonatkozó követelmény sok esetben helyettesíthető kevésbé korlátozó intézkedésekkel. Az EB kifejezetten úgy ítélte meg, hogy a hitelezők védelmére ez esetben is elegendő lenne a szolgáltatói garancia és biztosítás kötelezettsége.

Más esetekben a gazdasági szereplők számára bizonyos átláthatósági és tájékoztatási kötelezettségek előírásával szintén teljesíthető lenne a hitelezők védelme.

Ugyanígy a tőke tulajdonlásához előírt, meghatározott szakképesítés meglétére vonatkozó követelmények sem minden esetben indokoltak. Az EB például a 2005-ben Görögország ellen folyó látszerészek letelepedésével kapcsolatos ügyben megállapította, hogy a látszerészek tőkében való bizonyos részesedésének előírása nem állt arányban a közegészség védelmének céljával. A szolgáltatás magas minősége és szakszerűsége ugyanis biztosítható minden látszerészeti üzletben egy okleveles látszerész munkavállaló vagy társasági tag jelenlétével, valamint a más személyért való polgári jogi felelősség és a kötelező szakmai felelősségbiztosítás útján.

Egyes szolgáltatások nyújtásához való jog bizonyos szolgáltatók számára történő fenntartása

A 15. cikk foglalkozik azon szabályokkal is, amelyek az egyes szolgáltatások nyújtásához való jogot csak bizonyos szolgáltatók számára tartják fenn. Nem tér ki a 2005/36/EK irányelv vagy más közösségi jogszabályok által előírt, a szabályozott szakmák szakképesítései számára fenntartott tevékenységekre, például a jogi tanácsadásra vonatkozó követelményekre, mivel egyes tagállamokban ez szakmai képzéshez kötött.

Egyértelmű, hogy az ilyen követelményeknek minden esetben meg kell felelniük a közösségi jognak, különösen az EK-szerződés 43. és 49. cikkének.

Ugyanazon tagállam területén egynél több telephellyel való rendelkezésre vonatkozó tilalom

A 15. cikk megköveteli a tagállamoktól, hogy értékeljék azon követelményeket, amelyek alapján a szolgáltatókat megakadályozzák abban, hogy ugyanazon tagállam területén egynél

több telephellyel rendelkezzenek. Ezzel kapcsolatban érdemes megjegyezni, hogy ez a rendelkezés eltér a 14. cikkben foglalt teljes tilalomtól, már amennyiben kizárólag az egy tagállamon belül, egynél több telephellyel való rendelkezésre vonatkozó korlátozásokat érinti, amelyek nem befolyásolják általánosan a szolgáltatók más tagállamokban való letelepedésének lehetőségét. Sok esetben kevésbé korlátozó eszközökkel, például a szolgáltatást nyújtó személyzet képzésére vonatkozó követelmény révén is biztosítani lehet a magas színvonalú szolgáltatások nyújtását. Ezzel kapcsolatban az EB megállapította, hogy az a nemzeti jog, amely nem engedélyezi a gazdasági szereplőknek, hogy egy adott tagállamban egynél több autósiskolát nyissanak, ellentétben áll a letelepedés szabadságával.

Az alkalmazottak minimális számára vonatkozó kötelezettségek

A szolgáltatók számára az alkalmazottak minimális számát előíró követelmény esetenként nagy gondot jelent a gazdasági szereplők, különösen a kis- és középvállalkozások számára.

Bizonyos helyzetekben, a szolgáltatás iránti igények kielégítése érdekében szükségük lenne a létszám növelésére, s ha ez nem áll módjukban, még a piacot is elveszítik. A létszámra vonatkozó korlátozó követelmény az EB szerint csak kevés esetben indokolható. A személy- és vagyonvédelmi szolgáltatásokkal kapcsolatos ügyben az EB kimondta, hogy az alkalmazottak minimális számára vonatkozó kötelezettség biztonsági megfontolásokból indokolható például, ha kifejezetten a robbanóanyagok szállítására vonatkozik (tekintettel arra, hogy meghatározott létszámú csoportra van szükség a veszélyes anyagok kezeléséhez).

Rögzített legalacsonyabb vagy legmagasabb díjtételek alkalmazására vonatkozó kötelezettségek

A 15. cikk a jogszabályok vagy szakmai szabályok által bizonyos szolgáltatások nyújtása esetében rögzített legalacsonyabb és/vagy legmagasabb díjtételekkel foglalkozik. Ezek azok az árak, amelyeket a piaci szereplőknek be kell tartaniuk, amikor szolgáltatást nyújtanak a piacon.

A legalacsonyabb vagy legmagasabb díjtételek komoly akadályt jelentenek a belső piac szempontjából, mivel megfosztják a szolgáltatókat attól a lehetőségtől, hogy az ár és a minőség alapján versenyezzenek.

Az ilyen előírások csökkentik az adott tagállamban való letelepedés vonzerejét. A tagállamoknak ennél megfelelőbb eszközzel, például a fogyasztóvédelemmel kell élniük.

A tagállamoknak például felül kell vizsgálniuk és adott esetben meg kell szüntetniük a legalacsonyabb vagy legmagasabb díjtételeket, amelyeket esetenként bizonyos szabályozott szakmák, például ügyvédek számára írnak elő. A felülvizsgálat elvégzésekor a tagállamok ez esetben is az EB joggyakorlatát veszik figyelembe. Az ügyvédi tiszteletdíjak díjszabására vonatkozó közelmúltbeli ügyben az EB rámutatott arra, hogy ezek a díjtételek számos esetben szükségtelenek, mivel az ügyvédekre vonatkozó szakmai – nevezetesen a szervezeti, minősítési, etikai, felügyeleti és felelősségi – szabályok önmagukban véve elegendőek lehetnek a fogyasztók védelmére és az igazságszolgáltatás céljainak megvalósítására.

Az irányelv 15. cikke értelmében tehát Magyarországon is megvizsgálandó követelmény a rögzített legalacsonyabb és/vagy legmagasabb díjtételek kiszabása. A 71/2005. (IX. 27.) GKM rendelet például a felszolgálati díj mértékének megállapításáról, valamint a felszolgálati díj alkalmazásának és felhasználásának szabályairól így rendelkezik:

„Az étlapon feltüntetett felszolgálati díj mértéke a vendég által elfogyasztott termékek ét- és itallapon, valamint árlapon feltüntetett, az általános forgalmi adót tartalmazó árának 15 százalékát nem haladhatja meg.”

Ezt az előírást nem lehet fenntartani, így ez a jogszabály módosításra szorul.

A szolgáltató kötelezettsége, hogy szolgáltatásával együtt egyéb meghatározott szolgáltatásokat is nyújtson

A 15. cikk megköveteli a tagállamoktól, hogy értékeljék azon kötelezettségeket, amelyek arra kötelezik a szolgáltatót, hogy alapszolgáltatása mellett egyéb szolgáltatásokat is nyújtson. Ez sok esetben aránytalan lehet. Például egyes tagállamokban azon gazdasági szereplőknek, amelyek benzinkutat szeretnének nyitni, az

üzlethelyiségekben autókabartartással kapcsolatos termékeket, élelmiszereket és italokat stb. kell árusítaniuk. A tagállamoknak meg kell vizsgálniuk, hogy egy ilyenfajta követelmény, amely nem ad lehetőséget kivételekre, arányosnak tekinthető-e, hiszen előfordulhat, hogy a benzinkút közeli üzletekben esetleg már kaphatók ugyanezen termékek.

3. A SZOLGÁLTATÁSOK SZABAD MOZGÁSA

Világosan elkülönülnek a letelepedésre és a határon átnyúló szolgáltatásnyújtásra vonatkozó szabályok. A letelepedés az állandó telephelyen, határozatlan ideig ténylegesen végzett gazdasági tevékenységre vonatkozik, míg az EB joggyakorlata szerint a határon átnyúló szolgáltatásnyújtás esetében a szolgáltató nem abban a tagállamban telepedett le, ahol a szolgáltatásokat nyújtja. A határon átnyúló szolgáltatásnyújtást a fogadó tagállam gazdasági tevékenységében való tartós és folyamatos részvétel hiánya jellemzi. Az EB állásfoglalása szerint a letelepedés és a határon átnyúló szolgáltatásnyújtás között eseti alapon kell különbséget tenni. A szolgáltatásnyújtás időtartamán kívül figyelembe kell venni a rendszerességet, az ismétlődést és a folyamatosságot is.

Tehát nem lehet általános időkorlátokat meghatározni a letelepedés és az ideiglenes jelleggel történő határon átnyúló szolgáltatásnyújtás megkülönböztetésére, sőt az sem döntő érv, hogy a vállalkozó milyen infrastruktúrát használ. Ugyanis a szolgáltató anélkül használhatja a fogadó tagállam infrastruktúráját a határon átnyúló szolgáltatásnyújtáshoz, hogy ott letelepedne.

Az úgynevezett Schnitzer-ügyben például az EB kifejtette, hogy egy másik tagállamban több évig folytatott konzultációs és tanácsadási tevékenység szintén szolgáltatásnyújtásnak tekinthető, ahogy a hosszú ideig tartó ismétlődő más szolgáltatásnyújtás is.

Ugyanakkor a letelepedés együtt jár az adott tagállam gazdaságába történő integrációval, azaz azzal, hogy a vállalkozó az adott országból szerzi ügyfeleit.

A szolgáltatásnyújtás szabadsága, a határon átnyúló szolgáltatásnyújtás

Az irányelv előírja, hogy a határon átnyúló szolgáltatások nyújtását nem lehet indokolatlanul korlátozni.

A fogadó állam nem írhat elő követelményeket más tagállamban letelepedett szolgáltatók számára, kivéve, ha ezt az irányelvben felsorolt négy ok közül valamelyik indokolja (közrend, közbiztonság, közegészség és a környezet védelme), vagy ha az érintett szolgáltatóra később, az eltérésekre vonatkozó fejezetben említendő kivételek valamelyike érvényes.

A tagállamokat nem kötelezik a meglévő követelmények eltörlésére, csak arra, hogy saját megkötéseiket a más tagállamokban letelepedett, de a saját területükön szolgáltatásokat nyújtó vállalkozókra csak az irányelv rendelkezéseivel összhangban alkalmazzák. Ennek megfelelően a más tagállamokban letelepedett, de saját területükön ideiglenes jelleggel tevékenykedő szolgáltatók számára kialakított követelmények megszüntetéséhez szükség lehet a nemzeti szabályok megváltoztatására.

Ennek megfelelően a hazai jogszabályokban sokszor külön kell választani a letelepedés keretében, illetve a határon átnyúló jelleggel nyújtott szolgáltatásnyújtásra vonatkozó szabályozást, az előbbi esetben sokszor a követelmények fenntarthatóak, míg az utóbbi esetben azok sok esetben módosításra, illetve eltörlésre kerülnek.

Az előírható követelmények

A nemzeti követelmények határon átnyúló szolgáltatók esetében történő fenntartása és alkalmazása csak akkor indokolható, ha az a közérdek, közbiztonság, közegészség vagy a környezet védelméhez szükséges.

A követelmény fenntartásához a társadalom érdekét valós és komoly veszélynek kell fenyegetnie, ráadásul a közérdekű okokra hivatkozó tagállamoknak bizonyítaniuk kell a kockázatokat.

Ezenkívül a tagállamok nem határozhatják meg egyoldalúan a fogalmak körét: a „közrend” fogalmát például közösségi összefüggésben, szigorúan kell értelmezni, hogy az egyes tagállamok a közösségi intézmények ellenőrzése nélkül ne tudják egyoldalúan meghatározni.

A közérdekű célok védelme nem teszi lehetővé a tagállamok számára, hogy teljes gazdasági ágazatokat vagy szakmákat kivonjanak az alapvető szabadságok, különösen a szolgáltatásnyújtás szabadsága alól.

Közrend

A közrend tehát a közösségi joghoz tartozó fogalom, amely a társadalom alapvető érdekét fenyegető valós és komoly veszély meglétét feltételezi.

Nem azonos a közrend tágabb értelmezésével, amely egyes tagállamok jogrendjében a különböző politikai témák egész sorát, sőt az adott tagállam teljes jog- vagy társadalmi rendjét magában foglalja. Természetesen tagállamonként eltérőek lehetnek a társadalom szempontjából alapvető értékek.

Az EB eddig meglehetősen kevés ügyben fogadta el a közrendre való hivatkozást. Jogosnak ítélte például egy olyan ügyben, ahol egy tagállam az emberölést szimuláló játékokat az emberi méltóság megsértésének tartotta, valamint olyan ügyekben, ahol a társadalmi rend alapvető értékei a szerencsejátékok miatt kerültek veszélybe. Ugyanakkor az EB nem fogadta el a közrendre való hivatkozást olyan nemzeti jogszabályokkal kapcsolatban, amelyek a hitelezők védelme érdekében bizonyos társaságoktól minimumtőke birtoklását követelik meg. Azt sem fogadták el, hogy a társaság egy vezetőjének lakóhellyel kell rendelkeznie ott, ahol a társaság letelepedett, a bírságokról szóló értesítések kikézbésítése miatt. Az EB azt az érvelést is megalapozatlannak tartotta, hogy bármilyen biztonsági cég valódi és komoly fenyegetést jelenthet a közrendre és a közbiztonságra.

Közbiztonság

A közrendhez hasonlóan a közbiztonság is közösségi jogi fogalom, amely a társadalom alapvető érdekét fenyegető valós és komoly veszély meglétét feltételezi. Példák hozhatók fel arra, hogy az EB mit ismert el közbiztonsági szempontnak: például a tagállam törekvése, hogy biztosítsa a nyersolajat, mivel az alapvető fontosságú az ország szempontjából.

Közegészség

Eddig az EB nem határozta meg konkrétan, hogy mi is értendő a közegészség alatt. A joggyakorlat azonban megerősíti, hogy csak valós és meglehetősen komoly veszély esetén lehet hivatkozni a közegészségügyre. Eddig olyan esetekben hivatkoztak rá, amikor „a mindenki számára elérhető, kiegyensúlyozott orvosi és kórházi szolgáltatás fenntartásának” szükségessége és a „lakosság életben maradása” bizonyos korlátozásokat indokolt.

A környezet védelme

A tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy kötelezzék a szolgáltatókat a környezet védelmére szolgáló nemzeti, regionális vagy helyi szabályok betartására. A szolgáltatásnyújtás helyének sajátosságait figyelembe véve a tagállamok megakadályozhatják, hogy az adott helyen a szolgáltatás negatív hatást gyakoroljon a környezetre.

Fontos szabályok vonatkozhatnak a zajszennyezés elleni védelemre (maximális zajszintek megállapítása bizonyos gépek használatához), a veszélyes anyagok alkalmazására, a környezet károsodásának megakadályozására, a keletkező hulladék ártalmatlanítására stb.

Minden esetben gondosan meg kell vizsgálni, hogy a fogadó állam követelményeinek alkalmazása megkülönböztetésmentes, szükséges és arányos-e. Például, ha egy szolgáltatónál már végeztek környezetvédelmi ellenőrzést a tagállamban, ahol letelepedett, ugyanez az ellenőrzés a fogadó tagállamban nem írható újra elő.

A megkülönböztetés tilalma

A szolgáltatók között nemzeti alapon különbséget tevő követelmények nem alkalmazhatók még akkor sem, ha az említett négy közérdekű cél valamelyikére vonatkoznak. Például a kifejezetten más tagállamból származó szolgáltatók számára bevezetett engedélyezési rendszerek általában megkülönböztetőek. Vagy például az olyan szabályok, amelyek megtiltják a más tagállamokból származó szolgáltatóknak, hogy infrastruktúrával rendelkezzenek, vagy megkövetelik a személyazonossági okmányt, amelyet az adott tagállam állampolgáraitól egyébként nem követelnek meg.

Arányosság

Ha egy követelmény nem megkülönböztető és az említett négy közérdek valamelyikével indokolható (tehát szükséges), a döntést az arányosság vizsgálata teszi teljessé. Ez azt jelenti, hogy a követelménynek alkalmasnak kell lennie, hogy elérje a kitűzött célt, és nem tartalmazhat szükségtelenül/aránytalanul szigorú előírásokat.

Az irányelvvvel össze nem egyeztethető követelmények

Az alábbiakban olyan követelményeket sorolunk fel, melyeket egy tagállam sem írhat elő egy másik tagállamban letelepedett, és a saját területén ideiglenesen, határon átnyúló jelleggel szolgáltatást nyújtó vállalkozó számára.

A szolgáltató telephelye a szolgáltatásnyújtás helyén

Nem lehet kötelezni a más tagállamokból származó vállalkozókat, hogy telephelyet hozzanak létre abban a tagállamban, ahol határokon átnyúló szolgáltatásokat kívánnak nyújtani. Az EB kimondta, hogy az ilyen követelmények korlátozzák a határon átnyúló szolgáltatásnyújtás jogát.

Engedélyeztetési vagy nyilvántartásba vételi kötelezettség

Az EB következetes álláspontja szerint a más tagállamból származó szolgáltatók tevékenységük megkezdése előtti, előzetes ellenőrzése vagy nyilvántartásba vétele csak olyan kivételes esetekben indokolható, amikor az ellenőrzés vagy az utólagos igazolás eredménytelen lenne, vagy túl késő lenne egy súlyos kár megakadályozásához.

Az infrastruktúra létrehozására vonatkozó tilalom

Határon átnyúló szolgáltatás esetén a fogadó állam nem tilthatja meg, hogy a másik tagállamban letelepedett szolgáltató rendelkezzen olyan infrastruktúrával, amelyre a szolgáltatásnyújtónak szüksége lehet. Ezenkívül a szolgáltató nem kötelezhető arra, hogy telephellyel rendelkezzen, de lehetőséget kell biztosítani, hogy valamilyen infrastruktúrát, irodát vagy hasonlót használhasson tevékenysége során, például az ügyfelek fogadásához vagy a felszerelések tárolásához.

A vállalkozók szolgáltatásainak korlátozása szerződéses megállapodások által

Nem lehet sajátos szerződéseket előírni bizonyos szolgáltatásokra, amelyek kihatnak a szolgáltató és az ügyfél kapcsolatára.

Aránytalan, ha például a tagállamok törvény által zárnák ki bizonyos tevékenységek önálló vállalkozóként végzését annak előírásával, hogy az ilyen tevékenységeket mindig munkaviszony keretében kell teljesíteni.

Vagy amikor egy idegenvezető által nyújtott szolgáltatást az idegenvezetők és a turistaprogramokat szervező utazási irodák közötti munkaviszonyt előíró nemzeti jogszabály értelmében nem fogadnák el szolgáltatásnak.

Meghatározott azonosító dokumentummal való rendelkezésre vonatkozó kötelezettség

Nem lehet kötelezni a vállalkozót, hogy a szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállamban kiállított azonosító dokumentummal rendelkezzen.

Mindez például késedelmet és bonyodalmat okozhat, ami miatt az EB aránytalannak tartotta az ilyen jellegű követelményeket.

A felszerelések használatát érintő követelmények

Az ilyen követelmények megakadályozhatnák, hogy a más tagállamokból származó szolgáltatók a szokásos felszereléseiket használják, még ha azok műszaki szempontból megfelelőek is. Ide tartoznak például a bizonyos típusú vagy márkájú technikai felszerelések (például mérőműszerek) használatára vonatkozó kötelezettségek vagy azon követelmények, amelyek egyes felszerelések használatát engedélyhez vagy hasonló közigazgatási eljárásokhoz kötik. A felszerelések alatt a szolgáltató által használt eszközök, gépek, irányítóberendezések stb. – például az építővállalatok által használt daruk – értendők.

Ugyanakkor a munkahelyi egészségvédelemmel és munkabiztonsággal kapcsolatban nem akadályozzák meg a tagállamokat abban, hogy – például a veszélyes gépek vagy

biztonsági felszerelések használatára – alkalmazzák speciális előírásaikat. Ez független attól, hogy a felszereléseket kiküldött munkavállalók vagy önálló vállalkozók használják-e.

A szolgáltatás igénybevevőjével kapcsolatos korlátozások

A szolgáltatás igénybevevőjével kapcsolatos korlátozások kihatnak azokra a vállalkozókra is, amelyek egy másik tagállam fogyasztóinak szeretnének szolgáltatást nyújtani. E követelmények, jóllehet nem közvetlenül a szolgáltatót, hanem inkább az ügyfeleit terhelik. A fogyasztókat ugyanis elrettentik, hogy más tagállamokból származó szolgáltatókhoz forduljanak, illetve bizonyos esetekben lehetetlenné is teszik számukra.

Melyek a kivételek a szolgáltatásnyújtás szabadságának elve alól?

Az előbbieken azt írtuk, hogy a határon átnyúló szolgáltatások nyújtását (néhány kivételes esetet leszámítva) nem lehet indokolatlanul korlátozni. A szolgáltatásnyújtás szabadságának elvétől azonban bizonyos esetekben el lehet térni. Mindazonáltal (az EB joggyakorlatával összhangban) a szolgáltatásnyújtás szabadsága elvének érvényesülése érdekében az eltéréseket (kivételeket) igen szűken kell értelmezni. Az, hogy az alábbiakban felsorolt kivételek valamelyike vonatkozik egy szolgáltatástípusra, semmi esetben nem jelenti azt, hogy a fogadó tagállam valamennyi korlátozó rendelkezését alkalmazni lehetne a tevékenységüket határon átnyúló jelleggel végző szolgáltatókra. Előfordulhat, hogy nem indokolható bizonyos követelményeknek a fogadó tagállamban történő fenntartása.

Általános gazdasági érdekű szolgáltatások

Az irányelv nem érinti a más tagállamban határon átnyúló jelleggel nyújtott általános gazdasági érdekű szolgáltatások kérdését.

A szolgáltatások csak abban az esetben tekinthetők általános gazdasági érdekűnek, ha azokat az érintett tagállam megbízásából valamely közérdekű feladat keretében nyújtják. Ilyenek például a postai, bizonyos gáz- és villamosenergia-szolgáltatások. Hogy egy

adott tevékenység általános gazdasági érdekű-e, minden egyes esetben külön kell megállapítani.

Kérdések a munkavállalók kiküldetéséről

A munkavállalók ideiglenes kiküldetése esetén a szolgáltatási irányelv a munkavállalók kiküldetéséről szóló 96/71/EK irányelv, az ún. „posting” irányelv rendelkezéseit nem érinti. Ezek között szerepel a maximális munkaidő és a minimális pihenőidő, a minimális éves fizetett szabadság, a minimális bérszint – a túlóradíjakat is beleértve –, a munkavállalók rendelkezésre bocsátásának feltételei – különösen a munkaerő-kölcsönzéssel foglalkozó vállalkozások esetében –, a munkahelyi egészséggel, biztonsággal és higiénéjével kapcsolatos szabályok, a várandós vagy gyermekágyas nők, gyermekek és fiatalok munkaviszonyával kapcsolatos védőintézkedések, valamint a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód és más megkülönböztetést tiltó rendelkezések a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelv hatálya alá tartoznak.

A személyes adatok feldolgozása

A szolgáltatási irányelv határon átnyúló szolgáltatások nyújtására vonatkozó szabályai nem érintik a személyes adatok feldolgozása terén az egyének védelméről, a személyes adatok szabad áramlásáról, illetve határokon túli átadásáról szóló kérdéseket.

Az ügyvédi szolgáltatásnyújtás szabadsága

Az irányelv hatálya nem vonatkozik a határokon átnyúló ügyvédi szolgáltatásnyújtás konkrét szabályaira. A jogi tevékenységek és az ügyfél hatóságok előtti képviselete csak a fogadó tagállamban letelepedett ügyvédek számára megállapított kötelezettségek betartásával gyakorolhatók.

Ami a nem jogi tevékenységeket illeti, a szolgáltatási irányelv rendelkezései kiegészítik az ügyvédekre vonatkozó közösségi szabályozás rendelkezéseit, amennyiben azok nem teszi egyértelműen lehetővé a szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállam szabályainak alkalmazását.

Az adósságok bírói úton történő behajtása

Az adósságok bírói úton való behajtása is a kivételek között szerepel, azonban az irányelv rendelkezései a bírósági eljáráson kívül végzett szolgáltatásokra már kiterjednek.

A szakmai képesítések elismerése

Az irányelvben szabályozott szolgáltatásnyújtás szabadságának elve nem vonatkozik a szakmai képesítések elismeréséről szóló EU-s irányelv hatálya alá tartozó kérdésekre, valamint a fogadó tagállamok azon követelményeire, amelyek egy tevékenységet egy bizonyos szabályozott szakmának tartanak fenn.

A szolgáltatási irányelv csak azon kérdéseket szabályozza, amelyek nem kapcsolódnak szakmai képzéshez, mint például a kereskedelmi tájékoztatás, a több ágazatot átfogó partnerség, a díjszabások stb.

Például, ha a fogadó tagállamban a jogi tanácsadás ügyvédeknek van fenntartva, nem érvényesül a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó rendelkezés, azaz a fogadó tagállam fenntarthat bizonyos követelményeket a másik államban letelepedett, a fogadó állam területén tevékenységét ideiglenes jelleggel végző szolgáltatókra vonatkozóan. Így, ha valaki ügyvédi képzés nélkül a letelepedés helye szerinti tagállamban nyújthat jogi tanácsadást, nem hivatkozhat a szolgáltatási irányelvre a fogadó tagállamban, ahol ez a szolgáltatás ügyvédek számára van fenntartva.

A szociális biztonsági rendszerek összehangolása

A szolgáltatási irányelv biztosítja, hogy a szociális biztonsági rendszer alkalmazásáról szóló közösségi jogi szabályozás továbbra is alkalmazható legyen, ezért mindazon kérdésekben, amelyekben már létezik közösségi szabályozás, nem a szolgáltatási irányelv rendelkezéseit kell alkalmazni. Ilyen például annak szabályozása, hogy egy másik tagállamban önálló vállalkozóként ideiglenesen dolgozó mely tagállam szociális biztonsági rendszere alá tartozik.

A személyek szabad mozgásához és a tartózkodási helyükhöz kapcsolódó adminisztratív formák

A szolgáltatási irányelv nem érinti a személyek szabad áramlásához kapcsolódó olyan adminisztratív formákat, amelyeket a tagállamok az egyik tagállamból egy másikba költöző uniós polgárok vagy harmadik országbeli (EU-n kívüli) állampolgárok számára írhatnak elő.

Vízumkötelezettség vagy tartózkodási engedély harmadik országbeli állampolgároknak

A szolgáltatási irányelv nem érinti a vízumkötelezettség kérdéskörét sem. A tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy vízumkötelezettséget írjanak elő harmadik országbeli állampolgárok számára.

A hulladékszállítás

Az irányelv által előírt szolgáltatásnyújtás szabadságának elve nem érvényesül maradéktalanul a hulladékszállítással kapcsolatos kérdésekben. Ezt a kérdést a hulladékszállításról szóló EU-s rendelet szabályozza, amely előírja a rendeltetési, illetve tranzitorszámban teljesítendő kötelezettségeket.

Szellemi tulajdonjogok

Az irányelv nem érinti a szellemi tulajdonjogokkal kapcsolatos kérdéseket (a jog megléte, hatálya és kivételei, időtartama stb.), ugyanakkor az ilyen jogok kezelésével kapcsolatos kérdések (például a jogkezelő szervezetek vagy szabadalmi ügyvivők által nyújtott szolgáltatások) az irányelv hatálya alá tartoznak, tehát a szolgáltatásnyújtás szabadsága elvnek maradéktalanul érvényesülnie kell.

Közjegyző közreműködését igénylő eljárások

Az irányelv nem érinti a nemzeti jogszabály azon követelményeit, amelyek bizonyos eljárásokban közjegyző közreműködését írják elő. Ide tartozhatnak például az ingatlanügyletek, a társasági alapszabályok elkészítése, illetve bejegyzése stb.

A kötelező könyvvizsgálatról szóló kérdések

A határon átnyúló szolgáltatások szabadságának elve nem vonatkozik a kötelező könyvvizsgálattal kapcsolatos szabályokra. Például előírható, hogy a kötelező könyvvizsgálatot kérő tagállamnak jóvá kelljen hagynia a fogadó állam területén tevékenykedő könyvvizsgálót.

Más tagállamban bérelt járművek nyilvántartása

Az Európai Bíróság joggyakorlata alapján az irányelv lehetőséget teremt arra, hogy egy tagállam a saját területén közlekedő járművekről nyilvántartást vezessen. Ez azonban az alkalmi vagy ideiglenes bérletre nem vonatkozik, csak a hosszú távú lízingre.

4. A SZOLGÁLTATÁS IGÉNYBEVEVŐINEK JOGAI

A szolgáltatások valódi belső piacának létrehozásához a vállalkozók szolgáltatásnyújtására vonatkozó szabadságán túl ugyanilyen fontos a szolgáltatás igénybevételének szabadsága.

A szolgáltatási irányelv a szolgáltatás igénybevevői, különösen a fogyasztók jogainak megerősítésére is szolgál. Arra törekszik, hogy felszámolja az akadályokat, amelyek egy másik tagállamban letelepedett vállalkozó szolgáltatásának igénybevételével kapcsolatosak, és megszüntesse a szolgáltatás igénybevevőjének állampolgársága vagy lakóhelye szerinti megkülönböztető előírásokat.

Ez a szakasz azt is biztosítja, hogy a fogyasztók hozzájussanak a más tagállam követelményeivel kapcsolatos információkhoz. Ezzel a fogyasztók tájékozottan választhatnak a másik tagállamban letelepedett vállalkozó szolgáltatásai közül.

A szolgáltatás igénybevevői számára nem előírható korlátozások

A szolgáltatás igénybevevőit olykor megakadályozzák, hogy egy másik tagállamból származó vállalkozó szolgáltatásait válasszák.

Korlátozások, sőt megkülönböztetések is előfordulhatnak, amikor a szolgáltató egy másik tagállam területére költözik, és ott vesz igénybe szolgáltatásokat, vagy amikor a szolgáltatást távolról nyújtják. Az irányelv azon követelményeket is tiltja, amelyek a szolgáltató telephelye szerint tesznek hátrányos megkülönböztetést.

Az irányelv e rendelkezésének végrehajtása érdekében a tagállamoknak át kell nézniük jogszabályaikat, s a tiltott követelményeiket el kell törölniük.

Alapszabály: a tagállamok egy másik tagállamban letelepedett vállalkozó szolgáltatásának igénybevételekor a szolgáltatás igénybevevőjét nem kötelezhetik nyilatkozattételre vagy engedély beszerzésére.

Egy különleges szolgáltatás igénybevételéhez pénzügyi támogatást nyújtó tagállamnak meg kell szüntetni a támogatás megkülönböztető

korlátozását aszerint, hogy a szolgáltató egy másik tagállamban telepedett le vagy a szolgáltatást egy másik tagállamban nyújtják. Például a munkavállalók nyelvi képzésének vagy tanfolyamainak finanszírozása azzal a feltétellel, hogy a kurzusokat az adott tagállam területén tartják, nem egyeztethető össze az irányelvvel. Ez csak az egyedi szolgáltatások igénybevételéhez nyújtott pénzügyi támogatásra vonatkozik. Azok a programok nem tartoznak ide, amelyek nem kapcsolódnak különleges szolgáltatásokhoz, például a tanulók megélhetéséhez nyújtott pénzügyi támogatás.

A megkülönböztetésmentesség elve

A szolgáltatások igénybe vevőit állampolgárságuk vagy lakóhelyük alapján időnként hátrányos megkülönböztetés éri, például drágább múzeumi vagy parkbelépők formájában. Az irányelv meghatározza a megkülönböztetésmentességre vonatkozó kötelezettséget, amelyet a tagállamoknak és a szolgáltatóknak biztosítaniuk kell.

A tagállamok megkülönböztetésmentességre vonatkozó kötelezettsége

A tagállamok nem háríthatnak a szolgáltatás igénybevevőire megkülönböztető előírásokat állampolgárságuk vagy lakóhelyük alapján. El kell törölni az állam, a regionális vagy a helyi hatóságok által kiszabott, kizárólag más tagállamok állampolgáraival szemben támasztott diszkriminatív díjakat vagy követelményeket. Például egy szolgáltatás igénybevételéhez különleges okmányok benyújtásának előírását.

Nem minden eltérő bánásmód jelent azonban megkülönböztetést. Más a helyzet például abban az esetben, ha egy város lakói a helyi hatóság által üzemeltetett és a helyi adókból finanszírozott uszodát olcsóbban használhatják.

A szolgáltatók megkülönböztetésmentességre vonatkozó kötelezettsége

A tagállamoktól megkövetelik, hogy a szolgáltató által nyilvánosságra hozott általános feltételek ne tartalmazzanak a szolgáltatás igénybevevőjének állampolgársága vagy lakóhelye szerinti megkülönböztető rendelkezéseket.

Az irányelv azonban nem szándékozik megakadályozni az objektív, üzleti szempontokon alapuló eltérő bánásmódot. A különböző díjszabást, árat vagy egyéb feltételeket indokoló objektív körülmények közé tartozhatnak például az adott távolság miatt ténylegesen felmerülő többletköltségek vagy a szolgáltatásnyújtás technikai jellemzői stb.

Segítségnyújtás a fogyasztóknak

Sokan vonakodnak a külföldről származó szolgáltatásoktól, különösen a fogyasztóvédelemre vonatkozó információk hiányában. Az információhiány megnehezíti a vevők számára az ajánlatok összehasonlítását, azaz hogy az összes lényeges információ alapján válasszanak szolgáltatót és szolgáltatást.

A rendelkezés megadja a szolgáltatás igénybevevőjének a jogot, hogy saját tagállamukban általános információkat és segítséget kapjanak a többi tagállamban alkalmazandó jogi előírásokkal; különösen a fogyasztóvédelmi szabályokkal és jogorvoslati lehetőségekkel kapcsolatban.

Rendelkezésre bocsátandó információk

A szolgáltatás igénybevevőinek rendelkezésére kell bocsátani azon információkat, melyek a többi tagállamban a szolgáltatókra vonatkozó előírásokkal kapcsolatosak (például az engedélyezési követelményekre, valamint a szolgáltatás jogosultságára és annak gyakorlására vonatkozó információkat, a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos egyéb szabályokat).

Meg kell adni a szolgáltató és a fogyasztó között felmerülő vita esetén a jogorvoslati lehetőségekre vonatkozó általános

információkat, valamint olyan szövetségeknek vagy szervezeteknek az elérhetőségét, ahol az ügyfelek gyakorlati segítséget kaphatnak.

A tájékoztatásnak egyszerűnek, egyértelműnek, valamint koherensnek és strukturáltnak kell lennie. Nem követelik meg a tájékoztatószervektől, hogy a többi tagállam jogszabályairól minden fontos információval rendelkezzenek, vagy hogy új adatbázisokat hozzanak létre. Elegendő, ha a tagállamok összegyűjtik a fogyasztó által kért információkat, ha szükséges, kapcsolatba lépve az illető tagállam megfelelő szervezetével. A tagállamok közötti együttműködésnek a naprakész és minőségi információk biztosítását is elő kell segítenie. Az információkat a szolgáltatás igénybevevőjének lakóhelye szerinti tagállamnak ésszerű időn belül kell megadnia.

Nem elegendő az ügyfelet egyszerűen a másik tagállamban található kapcsolattartó ponthoz utasítani, ugyanakkor nem zárható ki az a lehetőség sem, hogy a fogyasztók közvetlenül kapcsolatba lépjenek a másik tagállamban található szervezettel.

A kötelezettségek teljesítése érdekében szükség van az illetékes szervek közötti hatékony együttműködésre. Ezzel kapcsolatos a kölcsönös segítségnyújtás és hatékony együttműködés kötelezettsége.

Tájékoztatást nyújtó szervek

A tagállamok a szükséges információk biztosításának feladatát átruházhatják a (későbbiekben tárgyalandó) egyablakos ügyintézési pontokra, amelyek már egyébként is nyújtanak tájékoztatást a nemzeti előírásokkal kapcsolatban. A tagállamok bármely más szervezet is választhatnak, így például az európai tájékoztatósi központokat, a kapcsolattartó pontokat, az európai fogyasztói központok hálózatát vagy más fogyasztói érdekképviselőket.

5. AZ ÜGYINTÉZÉS EGYSZERŰSÍTÉSE

Az irányelvben meghatározott ügyintézés egyszerűsítésének és korszerűsítésének ambiciózus programja előírja a tagállamoknak az „egyablakos ügyintézési pontok”, azaz a szolgáltató számára az egyetlen ügyintéző tárgyalópartner biztosítását. Lehetővé kell tenni, hogy az ügyintézés távolból és elektronikus úton is el lehessen végezni. A nemzeti követelményekre és eljárásokra vonatkozó információkat pedig könnyen hozzáférhetővé kell tenni.

Az irányelv előírása a szolgáltatások jogosultságát megállapító és a szolgáltatásnyújtás érvényes gyakorlására vonatkozó valamennyi eljárásra és alakiságra érvényes, függetlenül attól, hogy központi, regionális vagy helyi szinten írták-e elő.

Egyszerűsített eljárások és alaki követelmények

A tagállamoknak meg kell vizsgálniuk a szolgáltatás nyújtására való jogosultságra, valamint annak gyakorlására alkalmazandó eljárásokat és alaki követelményeket. Ha az eljárások nem eléggé világosak, egyszerűsíteniük kell azokat. Minden tagállamnak komoly erőfeszítést kell tenni az ügyintézés egyszerűsítése érdekében. Ennek során a tagállamok a szolgáltatók szempontjából vizsgálják meg és értékelik az eljárásokat és az alakiságokat, szem előtt tartva, hogy az eljárások egyszerűsítése csökkenti-e az igazgatási terheket. A tagállamok fontolóra vehetnek más tagállamokban alkalmazott egyszerűsített ügyintézési eljárásokat, és tapasztalatot cserélhetnek a legjobb gyakorlati megvalósításokról.

Az eljárások és az alakiságok fogalma igen tág. Ide tartozik a vállalkozások számára előírt minden ügyintézési lépés, a dokumentumok, nyilatkozatok benyújtása, nyilvántartásba vétele vagy az illetékes hatóságnál történő regisztráció. Az irányelv nem csupán a szolgáltatás gyakorlásához szükséges eljárásokra és alakiságokra vonatkozik, hanem azokra is, amelyeket egy későbbi szakaszban, a tevékenység gyakorlása során vagy akár annak befejezésekor írnak elő. Ilyen lehet például az éves jelentésre való kötelezettség.

A tagállamoknak értékelniük kell, hogy az ügyintézésrel kapcsolatos követelményeik valóban szükségesek, illetve arányosak-e vagy néhány eljárás részben vagy egészében eltörölhető, illetve helyettesíthető olyanokkal, amelyek kisebb terhet jelentenek a szolgáltatóknak. A tagállamoknak fel kell azt is mérniük, hogy a szolgáltatóknak hány különböző ügyintézési eljárást kell lefolytatni, vannak-e átfedések, milyen költségekkel járnak, mennyire átláthatóak és elérhetőek. Az sem mellékes, milyen késedelmet és gondot okoznak az érintett szolgáltatók számára. A tagállamoknak értékelniük kell, hogy a kért bizonyítékok és dokumentumok mindegyikére szükség van-e. Valamennyi bizonyítékot magának a vállalkozónak kell-e bemutatnia vagy egyes információk már megvannak más hatóságoknál.

Szükségtelen a teljes dosszié benyújtására kötelezni a vállalkozót, ha az érintett dokumentumok már az igazgatási szervek birtokában vannak. A különféle eljárásokat egyszerűsíthetik oly módon, hogy egyetlen beadvány is elegendő legyen.

Az irányelvben lefektetett fő szabály szerint a tagállamok nem írhatják elő az eredeti dokumentumok, a hitelesített másolatok vagy a hitelesített fordítás benyújtásának követelményét, csak akkor, ha azokat objektív, a közérdeken alapuló kényszerítő indok támasztja alá, vagy ha azt egy másik közösségi jogszabály előírja. Egy adott dokumentum hitelessége vagy annak pontos tartalma ellenőrizhető a (későbbiekben tárgyalandó) igazgatási együttműködés révén, mivel a belső piaci információs rendszer (IMI) lehetővé teszi majd a dokumentumok egyszerű feltöltését, a távolból történő hozzáférést, illetve az illetékes hatóságok közötti információcserét.

A tagállamoknak minden olyan más tagországból származó iratot el kell fogadniuk, amely egyenértékű, vagy megfelel a követelményeknek. Például a tagállamok nem kérhetik az állampolgárság vagy a lakóhely igazolását, ha más azonosítóiratok (például útlevél vagy személyazonosító kártya) már bizonyítják ezeket.

Bizonyos tanúsítványok vagy hasonló dokumentumok esetében harmonizált formanyomtatványok vezethetők be. (Például abban az esetben, ha a nemzeti dokumentumok közötti eltérések miatt a hatóságok nehezen tudják megállapítani a tanúsítvány tartalmát vagy

jelentését, és ezért a szolgáltatóknak számos különböző formanyomtatványt kell kitölteniük.) Egy tagállamban való letelepedés igazolása több különböző jogi dokumentummal is történhet, a hatóság által kiállított cégbizonylattól a kereskedelmi kamarai tagságot tanúsító dokumentumig. Ilyen esetekben a harmonizált formanyomtatvány hatékony megoldást jelenthet. Ez azonban csak egy későbbi, gyakorlati tapasztalatokon alapuló döntés eredménye lehet.

Egyablakos ügyintézési pontok

A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a szolgáltatók az „egyablakos ügyintézési pontoknál” minden eljárást el tudjanak intézni, és az összes alaki követelményt teljesíthessék. Az „egyablakos ügyintézési pontoknak” legkésőbb a végrehajtási időszak végéig létre kell jönniük, és meg kell kezdeniük a működésüket.

Az „egyablakos ügyintézési pontok” célja, hogy egyedüli „tárgyalópartnerek” legyenek a vállalkozó számára, így annak nem kell több illetékes hatósággal vagy szervvel is felvennie a kapcsolatot, hogy beszerezze az információkat és megtegye a szükséges lépéseket. A tagállamoknak az „egyablakos ügyintézési pontokat” valamennyi szolgáltató számára elérhetővé kell tenniük, attól függetlenül, hogy azok saját területükön vagy más tagállam területén telepedtek-e le. A kötelezettség természetesen kizárólag az irányelv által érintett szolgáltatási ágazatokra vonatkozik. Ugyanakkor a tagállamok kiterjeszthetik az egyablakos ügyintézési pontok tevékenységét az irányelv hatásköréből kizárt ágazatokra is. Ugyanez a logika alkalmazandó az irányelv hatálya alól kizárt egyes kérdések tekintetében. Például a tagállamok mérlegelhetik bizonyos adóhoz kapcsolódó követelmények – úgymint az adószámok kiadása – bevonásának a lehetőségét az „egyablakos ügyintézési pontok” tevékenységeibe.

Egyébként a tagállamok már évek óta azon dolgoznak, hogy egyablakos ügyintéző helyeket hozzanak létre a vállalkozások számára. Ez összhangban van más közösségi kezdeményezésekkel, különösen az Európai Tanács azon kötelezettségvállalásával, hogy 2007 végére egyablakos ügyintézőhelyeket hozzanak létre az induló

vállalkozások számára. Ugyanakkor a szolgáltatási irányelvben foglalt jogi kötelezettség szélesebb körű, az összes vállalkozásra (nem csak az indulókra), a szolgáltatások igénybe vevőire és mindenféle típusú eljárásra kiterjed.

Említésre méltó, hogy az induló vállalkozások számára létrehozott egyablakos ügyintézőhelyek által betöltött funkciók – például tréningek, képzések, pénzügyi tanácsadás és üzleti tervvel kapcsolatos tanácsadás – meghaladják a szolgáltatási irányelvben megállapított kötelezettségeket.

Az egyablakos ügyintézési pontok létrehozása

Az egyes tagállamok szabadon eldönthetik, hogy saját területükön miként szervezik meg az „egyablakos ügyintézési pontokat”. Ugyanakkor gondoskodniuk kell, hogy valamennyi szolgáltató számára elérhető legyenek, s teljesítsék az irányelv hatálya alá tartozó szolgáltatásokhoz és témákhoz kapcsolódó eljárásokat és alakításokat.

A tagállamok határozhatnak úgy, hogy területükön számos „egyablakos ügyintézési pontot” hoznak létre. Az „egyablakos ügyintézési pontnak” biztosítania kell, hogy a vállalkozó egyetlen pontnál minden eljárást teljesíteni tudjon.

Magyarországon az elektronikus egyablakos ügyintézési pont alapjául a ma már működő elektronikus ügyfélkapu fog szolgálni, mely az alábbi címen érhető el:

www.magyarorszag.hu.

A tagállamok határozhatnak úgy, hogy az „egyablakos ügyintézési pontok” csak koordinációs szerepet töltenek be, így a végső döntést az illetékes hatóságok hozzák meg. Az így döntő tagállamoknak meg kell szervezniük az „egyablakos ügyintézési pontok” és az illetékes hatóságok közötti kommunikációt, biztosítva az ügyintézés gyorsaságát és megbízhatóságát. A tagállamok dönthetnek úgy is, hogy az „egyablakos ügyintézési pontokat” bizonyos döntési jogkörökkel ruházzák fel. Például a tagállamok fontolóra vehetik, hogy az „egyablakos ügyintézési pontok” közvetlenül felelősek lehetnek a vállalkozások bejegyzéséért vagy egyszerű engedélyek megadásáért. Mindenesetre az irányelv egyértelművé teszi, hogy az

„egyablakos ügyintézési pontok” nem sértik az illetékes hatóságok hatásköreinek megosztását.

A tagállamok kizárólag elektronikus alapon is létrehozhatnak „egyablakos ügyintézési pontokat”. Azaz nem feltétlenül szükséges a konkrét fizikai infrastruktúra, amelyet a szolgáltatók ténylegesen felkeresnek. Ebben az esetben különös hangsúlyt kell fektetni arra, hogy a weboldalakon vagy hasonló elektronikus eszközökön keresztül biztosított információk és eljárások átlátható rendszert alkossanak. Az elektronikus „egyablakos ügyintézési pontok” használata során a vállalkozóknak nem okozhat gondot a kérésükhöz kapcsolódó eljárások és alakítások azonosítása, vagy folyamatban lévő kérvényeik nyomon követése. Ezért nem elegendő, ha a tagállamok egyszerűen csak felsorolják vagy összegyűjtik a vonatkozó internetes hivatkozásokat egy központi weboldalon. Továbbá ha az „egyablakos ügyintézési pontok” csak elektronikus formában jönnek létre, szükséges lesz egy információs vonal létrehozása, amelyet a szolgáltatók probléma esetén felhívhatnak.

Megfontolandó, hogy a tagállamok az elektronikus „egyablakos ügyintézési pontok” támogatására fizikai infrastruktúrát is létrehozzanak, különösen az elektronikus eszközök használatában nem olyan jártas vállalkozók számára.

A tagállamok szabadon dönthetnek az „egyablakos ügyintézési pontok” finanszírozási módjáról. Az „egyablakos ügyintézési pontok” szolgáltatásaikért díjat számíthatnak fel a felhasználóknak. A felszámított díjnak arányosnak kell lennie az elvégzett eljárások költségével. A díjak semmiképpen sem lehetnek olyan magasak, hogy ezzel elijesszék a szolgáltatókat az „egyablakos ügyintézési pontok” használatától. Ezenkívül a tagállamok megbízhatják az „egyablakos ügyintézési pontokat” olyan egyéb ügyintézési díjak beszedésével is, mint például a felügyelőtestületek díjai.

Az Európai Bizottság az „egyablakos ügyintézési pontok” megszervezése és finanszírozása kapcsán – a végrehajtás megkönnyítése érdekében – elősegíti a tagállamok közötti tapasztalat- és információcserét a kialakult legjobb gyakorlatokkal kapcsolatban.

Eljárások és alakiságok teljesítése

A szolgáltatók az eljárásokhoz kapcsolódó minden információ, formanyomtatvány és dokumentum beszerzését, dokumentumok és kérelmek benyújtását, valamint a határozatok vagy a kérelmekre adott egyéb válaszok kézhezvételét az ügyintézési pontokon keresztül intézhetik.

Az „egyablakos ügyintézési pontokon” keresztül végrehajtandó eljárások egy része összetett lehet, mint például nagyméretű kiskereskedelmi láncok letelepedésére vonatkozó egyes eljárások, amelyek számos különböző engedéllyel lehetnek kapcsolatosak.

Az „egyablakos ügyintézési pontok” világos áttekintést adnak a szolgáltatóknak minden lépésről, segítséget nyújtnak az eljárások során és visszajelzést adnak a folyamatban lévő ügyekről.

A vállalkozóknak természetesen nem kötelező az „egyablakos ügyintézési pont” használata. Rajtuk áll, hogy kihasználják-e ezt a lehetőséget, vagy közvetlenül fordulnak bármely hatósághoz, ahol dokumentumokat, engedélyeket és hasonlókat nyújthatnak be, illetve vehetnek át közvetlenül.

Kérelem benyújtása esetén az „egyablakos ügyintézési pontok” a lehető leggyorsabban reagálnak, és haladéktalanul tájékoztatják a kérelmezőt a beadvány hiányosságairól vagy megalapozatlanságairól. A határidő kapcsán attól a pillanattól kell számítani a vonatkozó időszakot, amikor az „egyablakos ügyintézési ponthoz” benyújtják az összes szükséges dokumentumot.

Az „egyablakos ügyintézési pontok” lehetővé teszik a polgároknak és a vállalkozásoknak, hogy rajtuk keresztül teljesítsenek minden olyan eljárást és alakiságot, ideértve a szakmai képesítések elismerését is, amely a szolgáltatás nyújtásához és gyakorlásához kapcsolódik.

Tájékoztatás és segítségnyújtás az „egyablakos ügyintézési pontokon”

A biztosítandó tájékoztatás

Az irányelv megjelöli azokat a lényeges információkat, amelyeket a tagállamoknak az „egyablakos ügyintézési pontokon” keresztül könnyen hozzáférhetővé kell tenniük mind a szolgáltatók, mind a fogyasztók számára. Az információknak a távolból és elektronikus eszközök használatával is hozzáférhetőnek kell lenniük. Az „egyablakos ügyintézési pontoknak” a lehető leggyorsabban kell válaszolniuk az információkérésekre, és ha a kérelem nem egyértelmű vagy hiányos, a kérelmezőt haladéktalanul tájékoztatniuk kell.

A biztosítandó információk közé tartoznak azok a követelmények, amelyeknek a vállalkozó meg kell, hogy feleljen, ha egy tagállamban szolgáltatási tevékenységet kíván végezni. Ide tartozik a szolgáltatókkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos nyilvántartásokhoz és adatbázisokhoz való hozzáférés. Ilyen nyilvántartások, illetve adatbázisok például a gazdasági szervezetek nyilvántartásai, a szabályozott szakmákkal kapcsolatos adatbázisok vagy a szolgáltatásokra vonatkozó statisztikák nyilvános adatbázisai. Ezenkívül rendelkezésre kell bocsátani az illetékes hatóságok elérhetőségeit, ideértve a szolgáltatási tevékenységek gyakorlásának ellenőrzéséért felelős hatóságok adatait, valamint azon szövetségek vagy szervezetek elérhetőségeit, ahol a szolgáltatók és a fogyasztók gyakorlati segítséget vagy további tájékoztatást kaphatnak. Az esetleges viták esetén igénybe vehető jogorvoslatokról szintén tájékoztatást kell nyújtani.

A tagállamoknak az információkat átlátható módon kell rendszerezniük. Például tevékenységi ágazatok szerint, illetve különbséget téve azon követelmények között, amelyek a letelepedni kívánó szolgáltatókra, vagy a csak határon átnyúló szolgáltatási tevékenységet végzőkre vonatkozik. A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a tájékoztatás egyszerű és egyértelmű, következetes, érthető és rendszerezett legyen.

A tagállamok ezen túl rendszeresen felülvizsgálják és aktualizálják az információkat.

Az irányelv nem foglalkozik az „egyablakos ügyintézési pontok” tevékenységéből vagy mulasztásaiból adódó felelősség kérdéseivel, például a helytelen vagy félrevezető tájékoztatással kapcsolatos felelősséggel. E tekintetben a nemzeti jog az irányadó.

A biztosítandó segítségnyújtás

A hatóságnak kérésre segítséget kell nyújtania a követelmények általános értelmezését és alkalmazását illetően. Erre alkalmasak például a könnyen érthető útmutatók, amelyek ismertetik az általános feltételeket, illetve az eljárási lépéseket. A segítségnyújtási kötelezettség az általános tájékoztatásra terjed ki, és nem kívánja meg a hatóságoktól, hogy egyedi esetekben jogi tanácsokkal szolgáljanak.

A tájékoztatást érthetően és egyértelműen, valamint távolról vagy elektronikus eszközökkel (például az internet vagy e-mail által) könnyen hozzáférhetővé kell tenni. A hatóságoknak a legrövidebb időn belül válaszolniuk kell a megkeresésekre, és a hibás vagy megalapozatlan beadványok esetében haladéktalanul tájékoztatniuk kell a kérelmezőt a hiányosságról.

Más nyelvek használatának ösztönzése

A belső piac jobb működése érdekében lényeges, hogy az „egyablakos ügyintézési pontokon” keresztül ne csak az adott tagállam saját nyelvén (vagy nyelvein) tegyék hozzáférhetővé az információkat, hanem más közösségi nyelveken is. Például a tagállamok fontolóra vehetik, hogy az információkat a szomszédos tagállamok nyelvein vagy az EU-ban a vállalkozások körében leggyakrabban használt nyelveken is hozzáférhetővé tegyék.

Elektronikus eljárások

A más tagállamokból is elérhető elektronikus eljárások létrehozása már egy ideje része a tagállamok és a közösség e-kormányzati céljainak. A szolgáltatási irányelv előírásai révén a tagállamok jogilag kötelezettséget vállalnak arra, hogy meghatározott határidőig „e-kormányzati” szolgáltatásokat indítanak el. 2009 végéig biztosítani kell, hogy a vállalkozók az adott szolgáltatási tevékenység végzéséhez szükséges minden eljárást és alakíságot képesek legyenek elektronikus úton és távolból teljesíteni.

Az elektronikus eljárások alkalmazási köre

Az elektronikus eljárásoknak könnyen hozzáférhetőeknek kell lenniük a nyilvánosan hozzáférhető kommunikációs hálózatokon – például az interneten – keresztül. Az elektronikus eljárásokat nemcsak az ügyintézés szerinti tagállamban, de a más tagállamban letelepedett szolgáltatók részére is biztosítani kell. Ennek értelmében elektronikus úton más országokból is képesnek kell lenni az eljárások és alakíságot teljesítésére.

Az elektronikus ügyintézésnek szükség esetén az egész ügyintézés folyamatát le kell fednie, a szolgáltató által benyújtott első kérelemtől vagy dokumentumoktól az illetékes hatóság által adott végső válaszig. Ugyanakkor az irányelv az elektronikus eljárások biztosítása kapcsán három logikus kivételt ír elő: ilyen a szolgáltatás nyújtásához használt helyiség ellenőrzése, a szolgáltató által használt eszközök ellenőrzése és a szolgáltató vagy alkalmazottainak képességével vagy személyes sértetlenségével kapcsolatos fizikai vizsgálat.

Az elektronikus eljárások lehetőségének rendelkezésre kell állniuk mind az „egyablakos ügyintézési pontokon” keresztül történő ügyintézés, mind pedig az illetékes hatóságokkal közvetlenül folytatott ügyintézés kapcsán. Gyakorlatilag az elektronikus eljárásoknak minden olyan igazgatási eljárásban rendelkezésre kell állniuk, amelyet a szolgáltatóknak az „egyablakos ügyintézési

pontokon” keresztül teljesíteniük kell. Biztosítani kell a szolgáltatóknak azt a lehetőséget is, hogy közvetlenül az illetékes hatósággal kommunikáljanak, például amikor csak egy hatóság vesz részt az eljárásban.

6. A SZOLGÁLTATÁSOK MINŐSÉGE

A szolgáltatások minőségével kapcsolatos politika alapvető feladat a belső piac megfelelő működése az európai versenyképesség szempontjából. Különösen a jobb tájékoztatás és a nagyobb átláthatóság teszi lehetővé a szolgáltatások igénybevevői számára, hogy tájékozottabbak legyenek a döntések meghozatalakor, főleg a más tagállamokban letelepedett vállalkozók szolgáltatásait illetően. A nagyobb átláthatóság elősegíti, hogy a különböző tagállamokból származó szolgáltatók egyenlő esélyekhez jussanak.

Szükséges annak biztosítása, hogy a szolgáltatók teljesítsenek bizonyos kötelezettségeket, mint például az információk rendelkezésére bocsátása, a panaszokra való gyors válaszadás, és hogy a viták rendezésére a szolgáltatók tegyenek meg minden tőlük telhetőt. A szakmai felelősségbiztosítás és garanciák terén a tagállamok szintén mérlegelhetik, hogy a területükön letelepedett szolgáltatókkal szemben követelményeket támasszanak, bár ez nem kötelező.

Fontos, hogy a tagállamok eltöröljék a szabályozott szakmák által nyújtott kereskedelmi tájékoztatásra vonatkozó teljes körű tilalmat és a több ágazatot átfogó tevékenységekkel kapcsolatos korlátozásokat, illetve, hogy elismerjenek pénzügyi garanciákat. A tagállamoknak a jogszabályaikon túl a szakmai testületek és szakmai szövetségek vagy egyéb szakmai szervezetek szabályait is ki kell igazítaniuk.

A tagállamoknak ösztönözniük kell a szolgáltatókat, hogy saját maguk kezdeményezzenek és hozzanak intézkedéseket a minőség javítására. Ilyen intézkedések lehetnek: figyelemfelkeltő kampányok szervezése, minőséget igazoló címkék, magatartási kódexek és önkéntesen alkalmazott szabványok támogatása, programok kialakítása, beleértve a finanszírozás biztosítását, munkaértekezletet és konferenciák szervezése stb. A tagállamok az Európai Bizottsággal, sok esetben pedig a szolgáltatók képviselőivel (szakmai testületekkel, kereskedelmi kamarákkal stb.), valamint a fogyasztói érdekképviselőkkel együtt számos intézkedést

kidolgozhatnak. E rendelkezések alkotják a szolgáltatások minőségére vonatkozó hosszú távú uniós politika alapját.

A szolgáltatókra és szolgáltatásaikra vonatkozó információk

Az irányelv különbséget tesz a szolgáltatás igénybevevőinek adandó elengedhetetlen információk, valamint egyéb, csak kérésre biztosítandó információk között. Az információknak világosnak és egyértelműnek kell lenniük, valamint azokat a szerződés megkötése vagy – ha nincs írásos szerződés – a szolgáltatás nyújtása előtt kell megadni.

A szolgáltatók eldönthetik, hogy milyen módon kívánják megadni az információkat. Szabadon választhatják meg a legmegfelelőbb és leghatékonyabb kommunikációs eszközt, felhasználva a már szolgáltatott információkat, valamint a már alkalmazott tájékoztatási eszközöket. A választás az adott szolgáltatás jellegétől és a szolgáltatásnyújtás szokásos módjától függ. Sok szolgáltató a honlapján keresztül informálja a fogyasztókat, míg mások a szolgáltatásnyújtás helyén teszik ki a tájékoztatókat és kiadványokat.

A tagállamok további tájékoztatási követelményeket is támaszthatnak a területükön letelepedett szolgáltatókkal szemben.

Információk saját kezdeményezésre

A szolgáltatás igénybevevőinek részére nyújtott tájékoztatás alapvető információkat tartalmaz a szolgáltató identitására (például név, jogállás és jogi forma), elérhetőségére, valamint nyilvántartási adataira és adott esetben az adóazonosító számra vonatkozóan. Amennyiben a tevékenység engedélyezési eljáráshoz kötött, meg kell adni az engedélyt kiadó illetékes hatóság vagy az egyablakos ügyintézési pont adatait. Szabályozott szakmák esetén a szakmai címet és a címet kibocsátó tagállamot. A szakmai testület vagy intézmény nevét is meg kell adni, amelynél a szolgáltatót bejegyezték.

Az egyéb információk a szolgáltatás főbb jellemzőivel és feltételeivel kapcsolatosak. Ez tartalmazza az általános feltételeket, a

szerződésre alkalmazandó jogi záradékokkal, az értékesítés utáni garanciával, a szolgáltatás árával, valamint a biztosításokkal vagy garanciákkal kapcsolatos információkat.

Információk a szolgáltatás igénybevevőjének kérésére

A irányelv felsorolja az információk listáját, amelyeket csak a szolgáltatás igénybevevőjének kérésére kell megadni. Ilyen információ egy adott szolgáltatás ára, amennyiben nincs előre meghatározva, vagy ha a pontos ár nem adható meg, kiszámításának módja.

Az egyéb információk, amelyeket a szolgáltatás igénybevevője kérhet, a szolgáltató több ágazatot átfogó tevékenységeivel és partnerségeivel, valamint az összeférhetetlenség megelőzése érdekében hozott intézkedésekkel kapcsolatosak. A szolgáltatás igénybe vevője tájékoztatást kérhet a vonatkozó magatartási kódexről vagy a jogi úton történő vitarendezési rendszerekről.

Szakmai felelősségbiztosítás és garanciák

Az irányelv a más tagállamokból nyújtott szolgáltatások iránti bizalom növelésére biztosítás megkötésére ösztönöz minden olyan szolgáltatót, akinek a szolgáltatása kockázatot jelenthet a fogyasztó számára.

A kiemelt kockázatot jelentő szolgáltatók biztosítás- és garancianyújtási kötelezettsége

Az irányelv arra ösztönzi a tagállamokat, hogy követeljék meg a területükön letelepedett vállalkozóktól, akiknek a szolgáltatásai a fogyasztó egészségére, biztonságára vagy anyagi biztonságára közvetlen és kiemelt kockázatot jelentenek, hogy szakmai felelősségbiztosítást kössenek, vagy más pénzügyi garanciát nyújtsanak. A biztosításnak a kockázat jellegével és mértékével arányosnak kell lennie. Határon átnyúló biztosítási fedezet pedig csak akkor kérhető, ha a szolgáltató ténylegesen határon átnyúló szolgáltatást nyújt.

A biztosításra vagy garanciára vonatkozó követelmények megkettőzésének tilalma

A tagállamnak, ahol a szolgáltató le akar telepedni, figyelembe kell vennie a biztosításra és garanciára vonatkozó, lényegében egyenértékű vagy hasonló követelményeket, amelyek az első letelepedés helye szerinti tagállamban a szolgáltatóra vonatkozhatnak. Nem követelhetik meg a szolgáltatóktól, hogy további biztosítást kössenek vagy garanciát nyújtsanak, ha a meglévő már lefedi azon tagállam területét, ahol a szolgáltató szeretne letelepedni. Azt, hogy egy biztosítás vagy garancia egyenértékű vagy lényegében hasonló, az illetékes hatóságnak kell megállapítania. Amennyiben a biztosítási fedezet csak részben hasonló, kiegészítést lehet kérni. A tagállamoknak ezt törvényben vagy jogszabályban kell meghatározniuk.

A tagállamoknak a más tagállamban letelepedett hitelintézet vagy biztosítótársaság fedezetére vonatkozó igazolását elégséges bizonyítékként kell elfogadniuk.

A szabályozott szakmák által nyújtott kereskedelmi tájékoztatás

A kereskedelmi tájékoztatás célja, hogy népszerűsítse a vállalkozó szolgáltatását, imázsát reklámok, valamint a kereskedelmi tájékoztatás egyéb formái, például a szolgáltatók szakmai címét és szakterületét feltüntető névjegykártyák révén.

A tagállamoknak el kell törölniük a kereskedelmi tájékoztatásra vonatkozó felesleges korlátozásokat, ugyanakkor biztosítaniuk kell a szabályozott szakmák függetlenségét és tisztességét. Ez mind a nemzeti jogszabályban, mind a szakmai testületek vagy egyéb szakmai szervezetek szabályaiban előírt korlátozásra vonatkozik. Azaz a tagállamoknak át kell világítaniuk jogszabályaikat, szükség esetén ki kell azokat igazítaniuk. Megfelelő intézkedéseket kell tenniük, hogy a szakmai testületek vagy egyéb szakmai szervezetek vonatkozó szabályait szükség esetén kiigazítsák.

A tagállamoknak el kell törölniük a szabályozott szakmák által nyújtott kereskedelmi tájékoztatásra vonatkozó valamennyi tilalmat, például a szolgáltatóval vagy a tevékenységével kapcsolatos információk kommunikációs eszközzel való közlésének tilalmát.

Ez a helyzet, ha szakmai szabályok egy bizonyos szabályozott szakma esetében tiltják a média bármely formáján keresztül történő kereskedelmi tájékoztatást. Ugyanakkor a reklám és kereskedelmi tájékoztatás egyéb formáinak tartalmát és körülményeit meghatározott szabályozott szakmák és a kereskedelmi tájékoztatás bizonyos típusai esetében orvosi etikai szempontok indokolhatják.

Továbbá a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a szabályozott szakmák által nyújtott kereskedelmi tájékoztatás megfeleljen a közösségi joggal összhangban levő szakmai szabályoknak, amelyek különösen a szakma függetlenségének, méltóságának és tisztességének, továbbá a szakmai titoktartásnak a garantálására irányulnak. Például a szakmai titoktartási kötelezettség betartása megakadályozza, hogy a szolgáltatók az ügyfelek kifejezett hozzájárulása nélkül megemlítsék őket a kereskedelmi tájékoztatásban.

Jóllehet a szolgáltatási irányelv kifejezetten elismer és követelhet bizonyos korlátozásokat a kereskedelmi tájékoztatás tartalmával kapcsolatban, az ilyen szabályoknak megkülönböztetésmentesnek kell lenniük, közérdeken alapuló kényszerítő indoknak kell alátámasztania, ezenkívül arányosnak kell lenniük. Például a szabályozott szakmák által nyújtott bármilyen összehasonlító jellegű kereskedelmi tájékoztatást tiltó nemzeti jog csak akkor tekinthető indokoltnak és arányosnak az adott szakma méltóságának és etikájának biztosításához, ha nincs egyéb, kevésbé korlátozó eszköz.

Több ágazatot átfogó tevékenységek

A több ágazatot átfogó tevékenységekre (azaz különböző tevékenységek közös vagy partneri keretek között történő folytatására) vonatkozó korlátozások szűkítik a szolgáltatások körét és akadályozzák új üzleti modellek kialakulását. Ugyanakkor az is igaz, hogy kerülni kell bizonyos tevékenységek közötti összeférhetetlenséget és összeegyeztethetlenséget, valamint

biztosítani kell bizonyos tevékenységek gyakorlásához szükséges függetlenség és pártatlanság fennállását.

A több ágazatot átfogó korlátozások megszüntetése

Az irányelv megköveteli a tagállamoktól olyan követelmények megszüntetését, amelyek egy konkrét tevékenység kizárólagos gyakorlására kötelezik a szolgáltatókat, vagy különböző tevékenységek közös vagy partneri keretek között történő folytatását korlátozzák. (Kivéve a szabályozott szakmákat, valamint a minősítést, akkreditációt, műszaki ellenőrzést, vizsgálatokat vagy kísérleteket végző szolgáltatásokat, melyek esetében a korlátozások fenntarthatók.)

Az ilyen korlátozások csak akkor indokolhatók, ha az egyes szakmák sajátos természetének megfelelő szakmai etikai és magatartási szabályoknak való megfelelés biztosításához szükségesek.

Például valamely tagállam tarthat indokoltnak és arányosnak egy olyan nemzeti törvényt, amely tiltja az ügyvédi kamara tagjai és a könyvvizsgálók közötti, több ágazatot átfogó partnerségeket, mert az említett szakmákat nem kötelezi hasonló szakmai titoktartási szabály. Ehhez hasonlóan a minősítést, akkreditációt, műszaki ellenőrzést végző, vizsgálatokra vagy kísérletekre irányuló vállalkozások esetében fenntarthatók a több ágazatot átfogó korlátozások, ha ez függetlenségükhöz és pártatlanságukhoz indokolt.

Az összeférhetetlenség elkerülése

A korlátozások megszüntetéséhez hasonlóan fontos az összeférhetetlenség elkerülése, valamint a tevékenységek gyakorlásához megkövetelt függetlenség és pártatlanság biztosítása.

A jogszabályok felülvizsgálata és az értékelő jelentés

A tagállamoknak felül kell vizsgálniuk jogrendszerük egészét, hogy a meglévő engedélyezési rendszerek, illetve a különböző korlátozások indokoltak és fenntarthatók-e. Meg kell nézni, hogy

vannak-e kevésbé korlátozó eszközök, például a szolgáltatók függetlenségének és pártatlanságának, illetve a szakmai etikai és magatartási szabályok összeegyeztethetőségének biztosításához. Meg kell vizsgálni, hogy két szabályozott szakma között a több ágazatot átfogó partnerségekre vonatkozó tilalom nem helyettesíthető-e kevésbé korlátozó eszközökkel.

Mindenesetre a kölcsönös értékelés lehetővé teszi a tapasztalatcserét és a bevált gyakorlatok tagállamok közötti elterjedését.

A szolgáltatások minőségére vonatkozó politika

Az irányelv értelmében a minőség növelését célzó önkéntes intézkedéseket ösztönözni kell. Különböző módszerek vannak a szolgáltatások minőségének növelésére és átláthatóságára.

A módszerek hatékonysága az adott területtől és a szolgáltatás típusától függ. Az irányelv a független vagy akkreditált testületek általi minősítést, a minőségbiztosítási charta vagy minőséget igazoló címke szakmai testületek általi elkészítését, valamint az önkéntesen alkalmazott európai szabványokat említi.

A tagállamok különböző eszközökkel ösztönözhetik az ilyen intézkedéseket, például figyelemfelkeltő kampányokkal, munkaértekezletek és konferenciák szervezésével, programok és projektek finanszírozásával.

A különböző tagállamokban nyújtott szolgáltatások összehasonlítására megkövetelik a tagállamoktól, hogy a szolgáltatásokhoz kapcsolódó egyes címkék és egyéb minőségi megjelölések használatára vonatkozó információk a szolgáltatás igénybevevői és a szolgáltatók számára könnyen hozzáférhetőek legyenek. A tagállamok megfontolhatják olyan honlap létrehozását, amely a címkékre vonatkozó információkat tartalmazza, vagy előírhatják a szakmai testületek vagy egyéb szövetségek számára a tájékoztatást a tagjaik által használt címkékről. A szakmai szövetségek, amelyek tagjai közös címkét használnak, nem vezethetik félre a fogyasztókat.

A szakmai érdekképviselőket és független szerveket ösztönözni kell arra, hogy több összehasonlítható információt nyújtsanak a különböző tagállamokban igénybe vehető szolgáltatások minőségéről. Ez szintén figyelemfelkeltő kampányokkal, munkaértekezletek és konferenciák szervezésével érhető el. A

programokat és projekteket az Európai Bizottság támogatása mellett a tagállamok finanszírozzák.

Vitás ügyek rendezése

A panaszok hatékonyabb kezelése

A panaszok hatékonyabb kezelésére a határokon átnyúló szolgáltatások esetében megkövetelik a tagállamoktól, hogy utasítsák a szolgáltatókat elérhetőségük, elsősorban címük megadására, ahová a szolgáltatás igénybevevői panaszukat továbbíthatják. A tagállamoknak azt is biztosítaniuk kell, hogy a szolgáltatók a panaszokra a lehető legrövidebb időn belül válaszoljanak, mindent megtegyenek a kielégítő megoldás érdekében, és tájékoztassák a fogyasztókat a viták peren kívüli rendezésének lehetőségéről. A tagállamoknak a szolgáltatókra vonatkozó ilyen jellegű kötelezettséget bele kell foglalniuk végrehajtási jogszabályukba.

Pénzügyi biztosíték bírósági határozatok esetén

Ha valamely bírósági határozat végrehajtásához pénzügyi biztosítékra van szükség, a tagállamok kötelesek egy másik tagállamban letelepedett hitelintézet által nyújtott, egyenértékű biztosítékot is elismerni. A szolgáltatási irányelv meghatározza, hogy az ilyen hitelintézetek és biztosítók – a vonatkozó közösségi jogszabályokkal összhangban – engedélykötelesek a tagállamokban.

Magatartási kódex

A határon átnyúló szolgáltatások számának növekedése és a szolgáltatások valódi belső piacának kialakulása elengedhetlenné teszi a szakmai szabályok komolyabb, európai szintű összehangolását. Ezért fontos, hogy a szakmai szervezetek európai szinten megállapodjanak egy közös, az adott szakmára vagy szolgáltatási ágazatra vonatkozó szabálykészletről, ami a

szolgáltatások igénybevevőinek azonos védelmét és az EU-szerte jó minőségű szolgáltatásokat biztosítja.

Az európai magatartási kódex elősegítheti a szolgáltatók és szolgáltatások szabad mozgását, ugyanakkor a fogyasztók bizalma is megnő a más tagállamokból származó szolgáltatások iránt. A magatartási kódexek célja, hogy közösségi szinten létrejöjjön a magatartási minimumszabályok közös, az egyes szakmákra vagy szolgáltatási ágazatra jellemző készlete. Ez nem zárja ki, hogy a tagállamok vagy nemzeti szakmai szövetségek nemzeti jogukban vagy nemzeti magatartási kódexükben nagyobb védelmet biztosító, részletesebb szabályokat határozzanak meg.

A szabályozott szakmák esetében a magatartási kódexeknek meg kell állapítaniuk a szakmai etikai és magatartási szabályok minimumát. Meghatározzák a kereskedelmi tájékoztatás szabályait és adott esetben a biztosítási követelményeket. Az ilyen kódexeknek tartalmazniuk kell a szabályozott szakmák európai gyakorlásának alapjául szolgáló elveket, mint a szakmai függetlenség, a titoktartás, az őszinteség, a tisztesség és a méltóság.

A magatartási kódexekben előírt szabályokat mind a határokon átnyúló, mind a letelepedés keretében nyújtott szolgáltatásra alkalmazni kell, mivel a cél egy közös, európai szintű szabálykészlet létrehozása, nem pedig a megkülönböztetés.

A kihívást a végrehajtás jelentheti, annak a biztosítása, hogy a minimumszabályok alkalmazása a gyakorlatban kikényszeríthető legyen.

7. IGAZGATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS

A szabályozás célja

Eddig a más tagállamokban érvényes jogi keret és felügyelet iránti bizalom hiánya többszörös szabályozást és kétszeres ellenőrzést eredményezett a határon átnyúló tevékenységek esetében. Ez az egyik fő oka, hogy a szolgáltatások belső piaca eddig nem jól működött.

Az irányelv által előírt hatóságok közötti együttműködés biztosítja a szolgáltatók hatékony, pontos és teljes körű információkon alapuló felügyeletét, ami a nem tisztességesen tevékenykedő kereskedők számára megnehezíti a felügyelet elkerülését, illetve az alkalmazandó nemzeti szabályok megkerülését. Az igazgatási együttműködésnek ugyanakkor hozzá kell járulnia ahhoz, hogy a szolgáltatókat ne ellenőrizzék többszörösen.

A tagállamok gondoskodnak arról, hogy az igazgatási együttműködésben részt vevő hatóságaik számára törvényi kötelezettség legyen a kölcsönös segítségnyújtás, és ennek a kötelezettségnek ténylegesen eleget is tegyenek. Emellett biztosítják, hogy a területükön letelepedett szolgáltatók az illetékes hatóságaikat ellássák minden olyan információval, ami megkeresés esetén a nemzeti jogszabályaiknak felügyeletéhez szükséges.

Alapelemek

Kölcsönös segítségnyújtás

Az irányelv kötelezi a tagállamokat a kölcsönös segítségnyújtásra, különösen a tájékoztatási kérelmek megválaszolására és szükség esetén a ténymegállapító szemlék, ellenőrzések és vizsgálatok elvégzésére. A tagállamok nem utasíthatják vissza az egymással való együttműködést. Nem tagadhatják meg például egy szolgáltatóval kapcsolatos ellenőrzés elvégzését vagy információk

átadását arra hivatkozva, hogy a kockázat vagy probléma nem az ő területükön, hanem egy másik tagállam területén merült fel.

A kölcsönös segítségnyújtás kötelezettsége átfogó, minden lehetséges intézkedést meg kell tenni a hatékony együttműködés érdekében, törekedni kell az információk megszerzésére, ha pedig nincsenek, jelezni kell.

Annak érdekében, hogy a kölcsönös segítségnyújtásra a lehető legrövidebb időn belül és a leghatékonyabban kerüljön sor, az igazgatási együttműködés közvetlenül a különböző hatóságok között valósul meg. A más tagállamok hatóságaival való együttműködésnek szokásos igazgatási gyakorlattá kell válnia. A „kapcsolattartó pontoknak” – amelyeket a tagállamoknak kell kijelölniük – csak rendkívüli körülmények esetén kell beavatkozniuk. (Ezek a hatóságok koordinátori vagy felügyeleti felelősségekkel rendelkeznek az érintett tagállamban.)

Technikai támogatás – belső piaci információs rendszer (Internal Market Information System – IMI)

Az Európai Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy a tagállamokkal együttműködve, a tagállamok közötti adatsere céljából elektronikus rendszert hoz létre. Az igazgatási együttműködés technikai háttere lehetővé teszi a közvetlen, gyors kommunikációt a különböző tagállamok hatóságai között.

Az IMI tehát lehetővé teszi majd az elektronikus adatcserét az illetékes hatóságok között. A hatóságok a rendszer segítségével könnyen megtalálják tárgyalópartnereiket a többi tagállamban, és gyorsan, hatékonyan kommunikálhatnak egymással. A nyelvi akadályok leküzdésére az IMI az EU összes hivatalos nyelvén működni fog. Az IMI emellett olyan kiegészítő mechanizmusokat is tartalmaz majd, amelyek hozzájárulnak az igazgatási együttműködés helyes működéséhez. Ilyen például az elektronikus fájlok, dokumentumok, igazolások stb. cseréje. Lesznek olyan funkciói is, amelyek lehetővé teszik további hatóságok bevonását az információkérésbe. Emellett lesznek kellékek a megkeresések kellő időben történő megválaszolására, mint például az automatikus e-mailés értesítés, a válaszokhoz kitűzött határidő megadása és feltüntetése.

Az IMI üzembe helyezése az Európai Bizottság és a tagállamok részéről egyaránt komoly erőfeszítéseket kíván, mivel a nemzeti, regionális és – néhány tagállamban – helyi szinten működő hatóságokat nagy számban kell regisztrálni az IMI-ben (pl. területi építész vagy mérnöki kamarák, ÁNTSZ kistérségi intézményei, környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek, cégbíróságok stb.). A bizottságnak és a tagállamoknak együtt kell működniük az IMI-szolgáltatások fejlesztésében, különös tekintettel a konkrét kérdéssorokra és technikai funkciókra. A tagállamoknak a bizottság segítségével képzéseket is kell biztosítaniuk a rendszer végfelhasználói részére, és gondoskodniuk kell a rendszer gyakorlati működésének megfelelő ismeretéről.

Információcsere

A kölcsönös segítségnyújtás iránti kérelmek főleg információ átadására vonatkoznak. Például a letelepedés szabadságával kapcsolatban, ha egy tagállamnak meg kell tudnia, hogy a területén letelepedni kívánó szolgáltató más tagállamban jogilag letelepedett-e már, és hitelesek-e az ezt tanúsító okmányok, például a biztosítás. A határokon átnyúló szolgáltatásnyújtással kapcsolatban szintén sok megkeresés várható, ha például meg kell tudni, hogy a szolgáltató jogosult-e bizonyos szolgáltatások nyújtására, illetve, hogy a letelepedés helye szerinti tagállam tudomása szerint tevékenységeit jogszerűen gyakorolja-e.

A szolgáltatókra és szolgáltatásaikra vonatkozó információcsere

A más tagállam hatóságaival folytatott információcserének gyorsnak és bürokráciától mentesnek kell lennie.

A tájékoztatási kérelmekben egyértelműen meg kell határozni, hogy milyen fajta információra van szükség. Amikor egy hatósághoz tájékoztatási kérelem érkezik, a hatóság a kért információkat a lehető legrövidebb időn belül, elektronikus úton továbbítja. Mivel a megkeresett hatóság felel a szolgáltató felügyeletéért, feltehetően rendelkezik a kért információval, így általában nagyon gyorsan tudja majd továbbítani azt a kérelmező hatóságnak. Ha az illetékes

hatóság nem rendelkezik a kért információval, törekednie kell arra, hogy a lehető leghamarabb megszerezze a kért adatokat. Feladata ilyenkor az egyéb hatóság megkeresése, a szolgáltatóval való kapcsolatfelvétel, vagy az ellenőrzések és vizsgálatok elvégzése. A megszerzett információkat kizárólag abban az ügyben lehet felhasználni, amellyel kapcsolatban kérték őket.

Előfordulhat, hogy a kért információ nem szerezhető be, vagy beszerzése időbe telik. Ilyenkor a hatóságoknak minél előbb fel kell venniük a kapcsolatot a másik tagállamban lévő kérelmező hatósággal, és tájékoztatniuk kell a késedelem okairól. Jelezni is kell, hogy mikor számíthatnak a kért információra.

A hatóságok közötti egyeztetések általában lehetővé teszik, hogy a saját szintjükön megoldást találjanak. Ha viszont a problémák nem oldhatók meg az illetékes hatóságok szintjén, be kell vonni az érintett tagállamok kapcsolattartó pontjait is. Szükség esetén tájékoztatni kell az Európai Bizottságot, amely megteheti a kellő lépéseket, akár az EK-szerződés megsértése miatti eljárást is indíthat.

A szolgáltatók jó hírnevére vonatkozó információk cseréje

A jó hírnévvel kapcsolatos információk kényességére tekintettel egyedi szabályokat írnak elő a szolgáltató alkalmasságával vagy szakmai megbízhatóságával közvetlenül összefüggő büntetőjogi szankciók, közigazgatási vagy fegyelmi intézkedések, valamint csaláshoz köthető fizetésektelenséggel vagy csóddal kapcsolatos információk cseréje esetében. Az adatok cseréjének összhangban kell lennie a személyes adatok védelmére vonatkozó rendelkezésekkel és a bűnsnek talált vagy elítélt személyek számára az érintett tagállamban biztosított jogokkal. Továbbá a szolgáltató alkalmasságával vagy szakmai megbízhatóságával közvetlenül összefüggő büntetőjogi szankciókra, közigazgatási vagy fegyelmi intézkedésekre vonatkozó információt csak jogerős határozat meghozatala után lehet közölni, ha már nincs lehetőség a fellebbezésre. Az ilyen információkat is kizárólag abban az ügyben lehet felhasználni, amellyel kapcsolatban kérték őket.

A kért ellenőrzések elvégzésének kötelezettsége

Olykor a tájékoztatás iránti kérelmek szemléket, ellenőrzéseket vagy vizsgálatokat tesznek szükségessé. Ilyen ténymegállapító szemlékre lehet szükség a határokon átnyúló szolgáltatásnyújtás esetében, ha például egy tagállamnak kétségei vannak afelől, hogy a vállalkozó megfelel-e a letelepedés helye szerinti tagállam jogszabályainak.

A ténymegállapító szemle iránti megkereséseket a felügyeleti okokból szükséges esetekre kell korlátozni, világosan és pontosan kell megfogalmazni, és meg kell indokolni. Az ellenőrzések és vizsgálatok eszközéről és helyéről annak a tagállamnak az illetékes hatósága dönt, amelyhez a megkeresés érkezett. Végezhetnek például helyszíni ellenőrzést a szolgáltató telephelyén, megkérdezhetik a szolgáltatót vagy bármilyen más módon eljárhatnak.

Ha egy hatóságnak gondot okoz egy másik tagállamtól kapott kérelem teljesítése, erről gyorsan tájékoztatnia kell a kérelmező tagállam illetékes hatóságát, és törekednie kell a kölcsönösen elfogadható megoldás megkeresésére.

A felügyeleti feladatok felosztása a tagállamok között

A felosztás azt tükrözi, hogy az irányelv szerint melyik tagállam követelményeit kell alkalmazni. Lesznek olyan esetek, amikor a szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállam nem alkalmazhatja saját követelményeit a más tagállamokból származó szolgáltatókra.

A szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállam felelős a szolgáltató tevékenységének felügyeletéért, és intézkedéseket tehet például a környezetvédelmi szabályok ellenőrzésére.

Ha viszont a szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállam nem alkalmazhatja saját követelményeit, a letelepedési hely szerinti tagállamnak kell biztosítania a saját nemzeti követelményeinek való megfelelést, és hogy a szolgáltató rendelkezzen az előírt engedélyekkel.

Tehát a letelepedés helye szerinti tagállam nem tartózkodhat a felügyeleti intézkedések meghozatalától, például arra hivatkozva,

hogyan a szolgáltatást másik tagállamban nyújtják (és az esetleges kárt ott okozzák). A szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállam viszont szükség esetén köteles segítséget nyújtani, meghatározott feltételek mellett saját kezdeményezésére is végezhet ténymegállapító szemléket.

Kölcsönös segítségnyújtás az eseti eltérésekkel kapcsolatban

Rendkívüli körülmények esetén valamely tagállam a másik tagállamban letelepedett szolgáltatóval kapcsolatban a szolgáltatások biztonságára vonatkozó intézkedéseket hozhat. Ezek kizárólag a kölcsönös segítségnyújtási eljárás betartásával történhetnek. Az irányelv megállapítja, hogy a szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállam csak akkor hozhat intézkedéseket, ha a vállalkozó letelepedési helye szerinti tagállammal kapcsolatba lépett, de az nem szabott ki megfelelő utasításokat.

Egy tagállam eseti eltérésre hivatkozhat például olyan esetben, amikor egy másik tagállamból származó szolgáltató a központi fűtésrendszerek karbantartási és tisztítási munkáit nem végzi rendszeresen, ezzel biztonsági kockázatot teremtve.

Először is fel kell kérni a szolgáltató letelepedési helye szerinti tagállamot, hogy hozzon intézkedéseket, és ehhez tájékoztatást kell adnia. A letelepedés helye szerinti tagállamnak ellenőriznie kell, hogy a jogszabályaival összhangban helyénvaló-e intézkedéseket hozni. A lehető leghamarabb tájékoztatnia kell a kérelmező tagállamot a meghozott vagy tervezett intézkedésekről, vagy adott esetben az okokról, amelyek miatt nem kíván intézkedni. Ha a konzultációt követően a szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállam még mindig intézkedéseket kíván hozni, szándékáról tájékoztatnia kell a bizottságot és a letelepedés helye szerinti tagállamot. Meg kell adnia az okokat, amelyek miatt a letelepedés helye szerinti tagállam intézkedései nem megfelelőek. A szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállam az értesítés után 15 nappal meghozhatja a bejelentett intézkedéseket, ha a bizottság nem fogad el ellenkező értelmű határozatot.

Sürgős esetben a személyek vagy a vagyon biztonságát fenyegető azonnali, súlyos kár veszélye esetén a szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállam a szolgáltatások biztonságáról szóló jogszabályai

alapján intézkedhet, noha az előírt egyedi eljárást nem fejezték be. Az ilyen intézkedéseket csak akkor lehet meghozni, ha a megállapított kritériumok teljesülnek, azaz a nemzeti rendelkezések nem tartoztak közösségi harmonizáció hatálya alá, ha az intézkedések a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet írnak elő, és arányosak. Erről a lehető legrövidebb időn belül értesíteni kell a bizottságot és a letelepedés helye szerinti tagállamot, megadva a sürgősség okait.

Riasztási mechanizmus

A szolgáltatás igénybevevőinek védelmében fontos, hogy a tagállamokat gyorsan tájékoztassák azokról a szolgáltatásokról, amelyek jelentős kárt okozhatnak a személyek egészségében vagy biztonságában, illetve a környezetben.

A mechanizmus célja, hogy a tagállamok a lehető legrövidebb időn belül tájékoztassák az összes többi tagállamot és az Európai Bizottságot, ha egy vállalkozó olyan cselekedeteiről szereznek tudomást, amelyek jelentős kárt okozhatnak a személyek egészségében vagy biztonságában, illetve a környezetben. Az ilyen tájékoztatás lehetővé teszi, hogy a többi tagállam illetékes hatóságai gyorsan reagáljanak, szoros felügyelet alá vonják a szóban forgó szolgáltatót, és adott esetben meghozzák a szükséges megelőző intézkedéseket.

ZÁRSZÓ

Az Európai Unió szolgáltatási irányelve várhatóan jelentős fejlődést indít el mind a magyar, mind pedig a többi tagállam szolgáltatási piacán. Növeli a versenyt, hiszen feltehetően sokkal több külföldi szolgáltató megjelenésére lehet számítani. Erre fel kell készülniük a piac magyar szereplőinek is. Ugyanakkor a magyar cégek, vállalkozók is élhetnek az új lehetőségekkel, lényegesen könnyebben mehetnek külföldre, megvethetik lábukat az unió egész belső piacán és élvezhetik annak minden előnyét.

A szolgáltatási irányelv hatályba lépése és rendelkezéseinek végrehajtása jelentős lépés a szolgáltatások szabad áramlását biztosító feltételek megteremtésében. Az Európai Unió azonban itt nem áll meg, maga a szolgáltatási irányelv rendelkezik arról, hogy a hatályba lépését követő öt éven belül, vagyis 2011. december 28-ig az Európai Bizottság átfogó jelentést készít a jogszabály alkalmazásának eredményeiről. Szükség szerint javaslatokat fogalmaz meg a belső piac hatékony működése érdekében, különös tekintettel és figyelemmel azokra a kérdésekre, amelyek jelenleg az irányelv alkalmazási körében nem szerepelnek, és amennyiben szükségesnek látja, kiegészítő intézkedéseket javasol.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Szlankó Bálint: Az elnök, a képviselő és a diplomata (Athenaeum 2000 Kiadó, 2007)

Kézikönyv a szolgáltatási irányelv végrehajtásáról (Európai Bizottság, Luxemburg: Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványának Hivatala, 2007)

Az Európai Unió hivatalos lapja (Strasbourg, 2006. december 12.)

Az EU szolgáltatási irányelve rákényszeríti Magyarországot az egyablakos ügyintézés bevezetésére

Forradalom a közigazgatásban (Világgazdaság, U. GY., 2008. február 8.)

HASZNOS LINKEK

A belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK irányelv alábbi címen érhető el:

http://ec.europa.eu/internal_market/services/docs/services-dir/guides/handbook_hu.pdf

Az irányelv szövege magyarul:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:376:0036:0068:HU:PDF>

www.euvonal.hu

www.eum.hu

www.jogiforum.hu

www.europarl.europa.eu

www.eur-lex.europa.eu

www.mfa.gov.hu

A SOROZAT EDDIG MEGJELENT KÖTETEI:

- Az európai uniós csatlakozás felkészülési területei
- A textil- és ruházati ipar versenyképessége a EU belső piacán
- A bútorgyártás- és forgalmazás feltételei az EU belső piacán
- Hulladékgazdálkodás az Európai Unióban és Magyarországon
- Közúti árufuvarozás és személyszállítás a Európai Unióban
- Termékforgalmazás az Európai Unióban és Magyarországon
- Regionalizmus az Európai Unióban
- Üzleti környezet az Európai Unióban
- Üzleti környezet az Európai Unióban – átdolgozott kiadás
- Gondoljon az Euróra
- Az EU csatlakozás feladata az élelmiszeriparban
- Gépipar az Európai Unióban és Magyarországon
- Veszélyes hulladék kezelése és tárolása Magyarországon és az Európai Unióban
- A magyar borászat, boripar lehetőségei az Európai Unióban
- Beszállítói piac az Európai Unióban és Magyarországon
- Könnyűipari ágazatok Magyarországon és az Európai Unióban
Nyomdaipar
- Könnyűipari ágazatok Magyarországon és az Európai Unióban
Textil, Ruházat, Bőr, Cipőipar
- Építőipar az Európai Unióban és Magyarországon
- Hulladékgazdálkodás az Európai Unióban és Magyarországon –
átdolgozott kiadás
- Ingatlanforgalmazás az Európai Unióban és Magyarországon
- Utazásszervezés és Time Sharing tevékenység az Európai Unióban
és Magyarországon
- Építőanyag-ipar az Európai Unióban és Magyarországon
- Kül- és intrakereskedelem az Európai Unióban

-
- Az EU csatlakozás feladata az élelmiszeriparban (átdolgozott, bővített kiadás)
  - Munkavédelem az Európai Unióban és Magyarországon
  - Vállalkozások társadalmi felelőssége az EU-ban és Magyarországon
  - Cégalapítás és vállalkozás az Európai Unióban és Magyarországon
  - Közbeszerzés az Európai Unióban és Magyarországon
  - Iparjogvédelem az Európai Unióban és Magyarországon

<http://profitalhatsz.mkik.hu>

JEGYZETEK